

Compassos d'una rapsòdia coral val·lenca en trenta-tres moviments

Modest Soler Batalla

Paraules clau: Música, coral, Espinavessa, història.

Resum: Ara fa més de 40 anys que un grup de pares de cantaires de la coral infantil Cors Alegres van decidir impulsar una nova agrupació musical: la coral Espinavessa. Dirigida a l'inici per mossèn Josep Ramon Pasqual, que llavors també dirigia la coral Cors Alegres, va comptar molt aviat amb la col·laboració de Modest Soler, un apassionat de la música que va restar vinculat a l'agrupació musical al llarg de més de 30 anys. Aquestes pàgines repassen la seva trajectòria a l'entitat des de la seva òptica particular.

Abstract: More than 40 years ago, a group of parents from the Cors Alegres children choir decided to start up a new music group: Espinavessa choir. In the early years, the group was conducted by Josep Ramon Pasqual, who, at the time, was also the conductor at Cors Alegres. Mr Pasqual soon received support from Modest Soler, a music lover who remained connected to the new music group for over 3 decades. Driven by his particular point of view, this article revises Mr Soler's experience at Cors Alegres.

Sense música no hi ha vida,
sense vida no hi ha música

Aquesta suggeridora lletra d'un cànon prou conegut de molts practicants de l'art de la música coral ben bé pot ser el lema d'aquesta narració, que escric amb la intenció expressa de mantenir les arrels i la memòria d'una part de la història cultural de Valls concretada en la pràctica de les aficions musicals, prou importants per divulgar-la i preservar-la de l'oblit col·lectiu.

D'entrada vull confiar en la benvolença dels qui se sentiu atrets per interioritzar les notes i els girs d'aquesta rapsòdia, amb l'esperit prou "afinat" per copsar-ne els matisos, les inflexions i els tempos de l'estructura, amb el benentès que el seu fil conductor neix de la meva inspiració personal motivada per experiències harmonioses.

La fundació a finals de la dècada de 1960 de la Coral Infantil Cors Alegres, que s'integrà al Secretariat de Corals Infantils de Catalunya (SCIC), significà per a moltes famílies de Valls un digne complement formatiu dels seus infants i una alenada d'aire fresc per a la convivència de nens i nenes i, per descomptat, per a la dels seus parents. Amb la traça dels directors musicals i la voluntat dels pares responsables, tots ben identificats amb aquell moviment cultural, el 9 d'abril de 1972 hi hagué al Pavelló Poliesportiu Joana Ballart la I Trobada de Corals Infantils del Penedès i del Camp de Tarragona, amb la concurrència de 16 cors i de l'Esbart Infantil de l'Arboç del Penedès. El pare abat de Montserrat, Cassià Maria Just, de qui ja coneixíem les afinitats cíviques i musicals, en un missatge en què atenia la nostra comunicació ens deia: "encoratjament: sé per experiència personal tot el que demana d'esforç, de constància, d'esperit d'equip una obra com la vostra... Endavant sempre, que el vostre cant sigui font de pau i de joia per a tothom!".

El 5 i 6 de juny següent vam acollir la coral francesa Les Petits Chanteurs d'Estaimpuis, allotjant-los amb les famílies de Cors Alegres, i va fer un memorable concert a Sant Joan. Fou una delícia oir aquelles veus joves, molt ben conjuntades i afinades, en les obres sacres i clàssiques, les nades, negroespirituals i folklòriques. Davant les insistents mostres de complaença de l'auditori, van arrodonir l'actuació amb les peces catalanes *Muntanyes del Canigó* i *L'Empordà*. La seva estada va palesar una franca obertura d'esperit i disponibilitat a desgrat de la curta convivència compartida i de la barrera idiomàtica.

Els dirigents de Cors Alegres ens vam convèncer d'intentar arriscar-se amb actes de transcendència musical que creessin un ambient favorable a Valls, expandint els valors socials i culturals del món coral. Així, amb el patrocini d'Òmnium Cultural, en el marc incomparable de l'església de Sant Joan es va començar el I Cicle de Cant Coral a Valls el 28 d'octubre de 1972 amb actuació de l'Orfeó Nova Tàrrega, seguí el 18 de novembre la de l'Orfeó Lleidatà, el 7 d'abril de 1973 la Coral Boixerica de Reus al Teatre Principal i, novament a Sant Joan, l'Orfeó Laudate de Barcelona el 12 de maig. A la mateixa seu, un 2n Cicle de Cant Coral el va iniciar el 29 de desembre l'Agrupació Polifònica de Vilafranca del Penedès,

seguia el 4 de maig de 1974 la Coral Càrmina de Barcelona i acabava el 8 de juny la Coral Verge del Camí de Cambrils.

L'impacte emocional experimentat amb tots aquells concerts afegit a les vivències amb la Coral Infantil va inspirar aquell nucli somniador la idea de crear una nova coral per donar continuïtat a la pràctica artística dels nois i noies que per l'edat o pel canvi de registre vocal sortien de l'entitat. A partir de canvis d'impressions, ja a la tardor de 1972, ens vam animar un grup d'adults i alguns d'aquells joves a iniciar assaigs a la rectoria de Sant Joan, guiats per l'entusiasme i la vocació musical i pedagògica de mossèn Josep Ramon Pascual, també director de Cors Alegres junt amb Montserrat Castells, noia amb semblants aptituds i ben relacionada amb el món de les corals. En aquells assaigs fets regularment de les deu a les onze de la nit, apreníem a escoltar i cantar en conjunt a una veu, a dues i a tres. El grup era d'una heterogenia composició, amb persones motivades en un principi només per la finalitat última pretesa i d'altres que a més d'aquest sentiment ja havíem tingut alguna experiència de cant en grup. Amb tals condicionants es va arribar al juny de 1973, en què s'oferí el resultat dels primers assaigs en la festa de fi de curs de Cors Alegres.

A la tardor es repregué l'activitat dels dilluns i divendres, es prepararen nous cants i es perfilaren els coneguts per fer la presentació pública el 20 de gener de 1974 a Sant Joan amb un recital nadalenc. Amb aquest tema vam visitar la Residència Alt Camp i l'hospital, i vam crear una tradició anual que més endavant vam estendre

Primera cantada a la masia Olivé. Juny de 1973

a la Casa Montserrat Cuadrada i més ençà a la Residència Santa Teresa. A la pròpia església vam cantar el primer concert de Sant Jordi el 26 d'abril de 1975.

En anar-se consolidant el grup de cantaires i aconseguir muntar obres de millor nivell, vam creure oportú dotar-nos de nom artístic, triant entre els suggeriments el d'Espinavessa, que provenia d'un dels primers assentaments de població de Valls. Personalment jo preferia un títol més musical, més "coralístic", mes en prevaldre aquest topònim ja m'hi vaig "acordar". Amb tal identificació i continuant amb l'esperit característic inicial, el 28 de novembre de 1976 vam fer el primer Concert al Teatre Principal, en què al final, i fora de programa, estrenàrem l'himne català *Els segadors*, que féu posar el públic dempeus. Amb tal actuació vam descobrir les qualitats acústiques del local, contrastades positivament amb les de l'església on acostumàvem a cantar.

Per la relació creada entre Cors Alegres i corals infantils de comarques properes, el 23 de gener de 1977 l'Espinavessa va poder fer una actuació combinada amb Els Rossinyols de Llorenç del Penedès i el seu Grup de Mims al Teatre Principal, repetint-la una setmana més tard en el local El Centre d'aquella població. El 22 de maig se'ns oferí de participar en una nova activitat com va ser la 13a Festa de la Cançó de Muntanya, organitzada pel Club Excursionista de Gràcia, que aplegà nou corals a Sant Joan, on cada cor assistí a la missa parroquial i féu un concert amb cants de muntanya, que acabà amb unes quantes peces de conjunt. Allò va ser la nostra iniciació real al món de les corals adultes, que tingué continuïtat efectiva quan més endavant vam crear les Jornades de Convivència o d'Intercanvi, basades a compartir un dia d'assaig i concert i d'esbarjo amb altres corals a Valls i a fora.

En el record de les primerenques activitats socials hi va haver la del 30 de maig de 1977 a Tarrés, poble natal de mossèn Pascual, en què donàrem un concert a l'església i vam participar en l'acte de benedicció de l'ermita de la Santa Creu, als afores, on vam estrenar-hi els seus Goigs. Després, el 4 de setembre vam cantar per primer cop a Santes Creus, en la missa i en l'acte literari de la 3a Festa de l'Arxiu Bibliogràfic, amb l'anècdota que fora de programa vam entonar la versió polifònica d'*Els segadors*, seguint les indicacions mímiques d'un dels membres de l'entitat, destacat vallenc. Segons ens va dir ell, aquest cant s'hi escoltava per primera vegada des de 1940.

Aquest himne el vaig portar d'haver-lo après a Montserrat el 1976 en la Trobada d'Animadors del Cant Litúrgic en les vetllades vesprals d'estiu que es feien a la plaça davant el Monestir. Jo ja hi havia anat l'any anterior, pel suggeriment de Montserrat Castells, i allí vaig introduir-me en les tècniques d'educació del gest i de l'audició, tan necessàries per a les tasques corals. Ens les impartien el compositor i organista del monestir Pare Gregori Estrada, director de les Trobades, i els directors corals Lluís Virgili i Santi Riera. Si bé a Valls vaig haver de repensar l'aplicació pràctica dels coneixements adquirits, també se'm va desvetllar l'interès a explorar altres possibilitats d'aprenentatge i ampliació. La positiva conseqüència dels ensenyaments va ser millorar la meua gesticulació dirigint la Coral i el fraseig musical, i fer-ho talment en la conducció dels cants litúrgics a què mossèn Pascual m'havia animat a col·laborar.

Aquelles condicions van afavorir les del meu bagatge musical, consistent només en una vocació innata per cantar i en la facilitat de solfejar adquirida a l'adolescència, facultats que em permetien memoritzar ràpidament i amb perfecció les melodies per ensenyar-les als cantors.

Després de cinc anys de la creació de la Coral, quan ja s'anava afermant la seva trajectòria, en la cantada de Santa Cecília al Teatre Principal el 27 de novembre de 1977 el programa de mà es va distingir amb el següent poema del bon amic vallenc Gabriel Guasch Secall:

Com feia la cançó. Ho recordàveu?
 Era la veu primera un crit o un plor
 i ara el clam té ressò, perdut fa dies.
 Tanta imatge en la veu,
 tanta pols de color,
 tanta llum que no es veu.
 Ni el silenci ha negat la tonada.
 Ara, escolta si sents el retorn
 comprimit en el goig de cantar.

Ara comentaré les reaccions causades pel cant d'*Els segadors*, que produïa una barreja de sorpresa i satisfacció en aquella època, quan havia començat la recuperació conscient de la catalanitat en molts sectors socials. Algunes persones consideraven el seu text massa agressiu, mes per a mi tenia un gran valor testimonial considerant les raons històriques que l'havien forjat. Amb tot, a la Coral li mancava un cant patriòtic que satisfés tothom, i vam poder omplir la mancança amb l'himne de l'Orfeó Català *El cant de la senyera*, el qual estrenàrem el 22 d'abril de 1978 en el concert de Sant Jordi a Sant Joan. Tot seguit va passar al nostre repertori habitual com ja havia ocorregut amb *Els segadors*. Les sensacions que em van produir els dos cants des dels primers assaigs foren molt profundes, m'arribava a l'ànima un ressò espiritual que em fascinava. Després vaig comprendre que es devia a la solemnitat amb què cantàvem la combinació d'aquelles lletres amb les melodies i les estructures harmòniques. Si amb l'himne català va créixer el nostre sentiment patriòtic, amb el de l'Orfeó es va accentuar, i alhora ens va envair la certesa d'estar arribant a un cim molt elevat i selecte de la cultura musical. Notàvem que superàvem moltes fites del cant coral i que ens apropàvem a la plenitud artística.

La inquietud de millorar els coneixements vocals i musicals propis va trobar una bona possibilitat el 1978. El 2 de juny es va fer una excursió a Montserrat, on vam ser rebuts pel pare abat Cassià Maria Just, a qui jo ja coneixia per haver-hi treballat del 1955 al 1958. A la tarda ens vam situar al cambril cantant la peça del Llibre Vermell *Emperadriu de la ciutat joiosa*, que havíem preparat especialment, i que fou difosa per la megafonia de la basílica. Ens hi van acompanyar dos testimonis d'excepció: el pare Gregori Estrada i el director Lluís Virgili. En acabar vam creuar una conversa, en la qual m'aconsellaren assistir al 15è Curs de Direcció Coral i Tècnica Vocal de l'Orfeó Lleidatà a la Universitat de Cervera. Així que amb l'encoratjament de la família i de la

Amb l'abat de Montserrat, Cassià Just. 26 de juliol de 1978

Coral hi vaig ser del 16 al 26 d'agost. Aleshores se'm va aparèixer tot un panorama desconegut per mi de molts aspectes de la música coral, començant pels exercicis de respiració i vocalització que treballàvem en conjunt, les classes en grups reduïts amb obres diverses de variats estils, estructures i èpoques, i els assaigs generals amb altres de major envergadura, menats en tot per instructors-professors catalans i europeus, molts relacionats amb el moviment coral francès A Cœur Joie. Dels primers esmentaré Manuel Cabero, Benet Camps, Maria Teresa Giménez, Oriol Martorell i Lluís Virgili, i dels segons Danièle Facon, Alain Langrée, Erwin List i Helmut Lips. Tota la preparació va tenir manifestació al magne concert que es va fer l'últim dia a la Seu Vella de Lleida. Encara fins avui m'arriben les sensacions rebudes tant en cantar en petit cor com en la gran massa coral que integràvem tots els cursetistes, i em sentia envoltat per la màgia invisible i etèria de tantes sonoritats.

Els profitosos resultats del Curs em van dur a reflexionar que els coneixements assimilats em calia aplicar-los amb prudència i progressivament a l'Espinavessa, madurant amb humilitat mes amb convicció per expandir-los. Després d'aquesta experiència, la meva formació com a director es va ampliar amb les següents:

- Desembre de 1979. Curset de Tècnica Vocal a la Selva del Camp. Professora: Myriam Franchieri Alió.
- Hivern de 1982 – primavera 1983. Una tarda la setmana. Curs de Direcció Coral i de Tècnica Vocal Audicor. Professors: Manuel Cabero i Montserrat Pueyo. Institut Joan Llongueres de Barcelona.

- Estiu de 1985. Dissabtes i diumenges al matí. Conservatori de Tarragona. Classes de direcció coral. Professor: Francesc Llongueres.
- Primavera de 1987. Sant Salvador (el Vendrell). Seminari d'interpretació de música del Renaixement. Professor: Jordi Casas Bayer.
- 28 i 29 de març de 1992. Seminari sobre la veu a la Selva del Camp. Professors: Montserrat Bonet i Joaquim Garrigosa.
- 21 d'octubre de 1995. Seminari sobre repertori del Romanticisme a la Múnia (Castellví de la Marca). Professor: Jordi Casas Bayer.
- 11 de febrer de 1996. Jornada de Tècnica Vocal al Perelló. Professor: Sergi Riera.
- 21 d'abril de 1996. Jornada de Cant Gregorià al monestir de Poblet. Professors: pare Antoni Maria Aguado i pare Jordi Maria Bou.

Altres activitats formatives eren les organitzades per la FCEC arreu de Catalunya, on jo participava amb el clar objectiu de beneficiar-ne l'Espinavessa. Això comportava algunes renúncies a la convivència amb la família, que sempre ho assumia i em donava suport perquè compartíem iguals sentiments.

La Coral va iniciar-se en formació quan un grup vam anar a la Casa de Colònies de Penyafort, a Pontons, el 4 de març de 1978, en un cap de setmana organitzat pels Amics del Cant de la Múnia. Hi van exercir de professors la Maria Teresa Giménez i Lluís Virgili. Foren hores profitoses esmerçades en les pràctiques d'afinació i d'emissió vocal, treballant obres clàssiques i populars amb un conjunt de cantaires de variada procedència, en un ambient de franca companyonia. Després d'aquella experiència que va convèncer positivament, vam anar practicant amb els components de l'Espinavessa aplicant per part meva els ensenyaments apresos en els cursos, amb l'avantatge de no haver de desplaçar-se que facilitava un bon aprofitament a tothom. Posteriorment vam ampliar la formació amb bons professors-monitors, com Fina Curto, de Vilafranca; Maria Àngels Prats, del Cor del Liceu de Barcelona; Sergi Riera, de la Coral Ars Nova de Martorell; Xavier Morgades, de L'Espluga de Francolí, i Núria Cunillera i Rosa Parreu, del Cor Femení Scherzo de Vila-seca. També vam organitzar dos caps de setmana a l'Alberg Jaume I de les Masies de Poblet, oberts a altres corals, el 27 d'octubre de 1979 amb el prestigiós Edmond Colomer i Maria Teresa Giménez, i el 13 de novembre de 1982 amb Josep Anton Casas. En total es van fer 17 activitats formatives a Valls i 18 a fora en el transcurs dels anys.

Fins aquí, la narració ha tingut uns quants salts cronològics volgudament per triar els fets que considero més destacats entremig de les activitats globals de l'Espinavessa, que donen fe del ferm i vital esperit amb què evolucionava després de l'arrencada amb la mà segura de Josep Ramon Pascual, amb qui vaig tenir la sort de col·laborar amb mutu respecte i sincera amistat. Ara entrem en una etapa amb engrescadores i remarcables noves consecucions.

El 15 de maig de 1978 vam assistir al retorn de les despulles del cardenal Vidal i Barraquer a la catedral de Tarragona, on vam coincidir amb algunes corals de les

comarques meridionals que majoritàriament ja coneixíem per l'activitat de les infants, on Cors Alegres alternava. Fitant nous horitzons, ens vam inscriure al Secretariat d'Orfeons de Catalunya (SOC), d'on aquelles ja eren filials. El 9 de setembre de 1978 es va celebrar un acte previ a la Diada Nacional de Catalunya, a la Casa Municipal de Cultura, organitzat per Òmnium Cultural, el Grup Artístic Un Nus i la Coral Espinavessa, en què s'inaugurava una exposició sobre el cardenal Vidal amb parlaments referits a ell i a la Diada, i un recital coral que cloguérem amb *Els segadors* i *El cant de la senyera*.

En un futur, els cants patriòtics es complementaren amb *La cançó de la barca*, de Ventura Gasol i Josep Fonbernat; *El cant del poble*, de Josep Maria de Segarra i Clavé/Vives/Capdevila, i *Som catalans*, de Joan Llongueres. Tots cinc els vam cantar en diverses ocasions i localitats, mes el que subsistiren foren els dos himnes primaris, per l'especial significació dels versos i la seva música vibrant.

El 14 de gener de 1979 vam ser presents a l'Aplec d'Hivern a la catedral de Tarragona, amb sis corals de les comarques meridionals. El 24 de març participàrem en el 10è aniversari dels Amics del Cant de la Múnia, juntament amb la Coral L'Amistat, de Premià de Mar, i donàrem un concert l'endemà a l'església del poble. Tant el treball musical com la convivència amb les famílies que ens van allotjar fou de gran satisfacció, agafàvem gust i noves idees consolidant la mútua confiança i vèiem com millorava la nostra qualitat artística mentre gaudíem dels bons resultats aconseguits.

Paral·lelament a tota l'activitat musical, s'esdevenia la festiva, amb la celebració de les tradicions, l'assistència als espectacles musicals i les excursions a indrets de la nostra geografia. Tot tendia a estreñyer la relació entre cantaires, familiars i amics, que fruien amb esperit obert i cívic de les sensacions motivades amb la pràctica de l'art musical, i transportaven els nostres esperits a les regions ansiades i ideals de la felicitat. Amb el pas dels anys, quan les vivències es van diluint, tals evocacions són molt reconfortants i il·lusionadores a la vida, en haver-ne estat protagonistes i testimonis.

Per al millor funcionament en la gestió de la Coral Espinavessa, va arribar el moment de crear tres equips: el directiu, el d'activitats, als quals podien accedir rotativament tots els membres, i el tècnic, format pel director i uns cantaires aptes per ensenyar les cançons per cordes (els registres vocals), que n'agilitaven l'aprenentatge i facilitaven el muntatge d'una major varietat d'obres amb més complexitat musical. Aquest equip es creà quan Josep Ramon va deixar la direcció després de la novena i la missa solemne de la Candela de 1981. L'amistat creada durant els anys que havia animat l'Espinavessa es va traslluir en els cants a la missa de les seves noces de plata sacerdotals el 27 de novembre de 1982 i en la del seu comiat com a rector de la parròquia el 3 d'abril de 1983 amb motiu de la incorporació com a missioner al Zaire.

D'aquells senzills cants que amb ell havíem après en els inicis en restà el molt estimat *Canta la vida* que entonàrem en moltes de les cantades per la sentida significació del text i senzilla entonació:

Caricatura feta per Josep M. Tost. 1980

Ofici a les Decennals. 2 de febrer de 1981

Au, pren alè, canta la vida, canta la teva fe.
Canta de cor, llença la crida, canta la bona sort.
Obre drecera, lluny la quimera, vés pel camí del sol.
En l'enyorança, guarda esperança, tot serà nou si vols.
Canta el matí, guaita la cima que el sol ha fet florir.
Canta la nit, prega i estima, sàpigues ser agraït.
Quan a vegades les nuvolades tornen de plom el cel
mai mira enrere, lluita i espera, canta amb més fort anhel.

Amb el pas dels anys havia minvat la presència d'alguns components inicials, sobretot noies, i s'havia incorporat gent dels dos gèneres amb bona orella i condicions vocals, que dotaven el conjunt de major consistència. Aquestes fluctuacions incidien molt en l'acoblament amb els veterans, i havíem de prestar major atenció a la vocalització, l'afinació i la modulació dels cants. També en això hi va tenir un paper destacat l'equip tècnic, i cal valorar justament les persones que el van formar: Montserrat Castells, Assumpció Gabriel, Pascual Serres i Joan Vilaró. Amb ells també fèiem la tria de les noves obres i confeccionàvem els programes dels concerts.

He de sincerar-me comentant que en els inicis de la coral, quan em van proposar dirigir-la junt amb mossèn Pascual per una possible absència seva en cas que fos

Concert de Sant Jordi al Teatre Principal. Abril de 1981

traslladat com a capellà, vaig sofrir molts dubtes i combats íntims que me'n feien desistir. A mi m'agradava molt cantar, amb això ja en tenia prou com a bon esbarjament, i pensava que només calia donar una petita ajuda inicial i deixar-ho més endavant. Però el raonament dels companys, l'assentiment de l'esposa i l'ajut de mossèn Pascual acceptant-me tal com jo era em van fer agafar gust a dedicar-m'hi, descobrint bones possibilitats a ensenyar les cançons i veure-hi resultats positius. En assumir la responsabilitat artística per l'absència seva, per un sentit pràctic vaig voler mantenir al repertori estable les obres polifòniques més destacades que ell ens havia ensenyat. Vegem-ne els títols:

- *Ave Maria*, de Jacob Arcadelt, segle XVI.
- *Aclarida*, popular siciliana de Nadal.
- *Cançó de bressol*, de Johannes Brahms.
- *Santa nit*, de Franz Grüber.
- *Un roseret eixia*, de Michael Praetorius, segle XVI, de Nadal.
- *Si el món és ple de gebre*, de Johann Sebastian Bach.
- *Jesús és mon fidel pastor*, de Johann Sebastian Bach.
- *Vós sou, Senyor, ma fortalesa*, de Johann Sebastian Bach.
- *Oh Sari Marès*, popular holandesa harmonitzada per César Geoffray.
- *Pel maig que ve*, de Clément Janequin, segle XVI.
- *Rosa de bardissa*, de Hans Werner, clàssic romàntic.
- *Muntanyes del Canigó*, popular catalana harmonitzada per Nadal Puig.

La primera i la darrera cançó d'aquesta llista foren les més interpretades en el conjunt de recitals de l'Espinavessa.

El 27 de desembre de 1981 vam actuar al Teatre Bartrina de Reus.

El 26 de novembre de 1982, al Teatre Principal, vam estrenar l'*Himne de la Colla Vella dels Xiquets de Valls* en la seva festa anyal.

El caminar de la Coral era ferm i imparable, solidificava un estil musical i cultural ben valorat per la societat val·lenca. Conscients de tal realitat, a les envistes del 10è aniversari vam voler fer un pas més i presentàrem un conjunt d'actes programats el 19 de novembre de 1982 a l'Institut de Batxillerat, que van començar l'11 de desembre portant al Teatre Principal el Grup Vocal Cantare con la Gorgia, i seguiren amb l'exposició retrospectiva a la Sala Sant Roc l'11 de febrer de 1983, el 12 de març a Sant Joan amb la Coral Cantiga i el 28 de maig al mateix lloc amb la Coral Sant Jordi. Aquestes tres formacions representaven uns estils selectes i diversificats del cant coral català, i amb fonament podem assegurar que fou tot un luxe haver pogut portar-les a Valls.

L'acte principal del 10è aniversari consistí en l'organització d'un aplec amb tretze corals el 15 de maig de 1983, associades dins les comarques meridionals a la Federació Catalana d'Entitats Corals (FCEC), denominació moderna de

l'anterior SOC. A les dependències de l'Institut de Formació Professional hi hagué l'assaig general al matí per al concert de la tarda, seguit del dinar de germanor. Les actuacions musicals de cada coral tingueren lloc a Sant Joan i es complementaren amb quatre obres de conjunt sota la direcció del competent mestre Josep Navàs Mariné. Mai no s'havia vist a Valls un acte de tal magnitud, representatiu de la pujança coral a les nostres comarques, i que per l'expectació creada va relluir amb una nombrosa concurrència.

El 18 de setembre vam cantar a la 37a Festa Anual de l'Arxiu Bibliogràfic de Santes Creus, cosa que donava molt llustre i elevava la categoria de l'Espinavessa. També hi va contribuir el concert de música religiosa *a cappella* de 14 d'abril de 1984 a Sant Joan, per cloure els 400 anys de construcció del temple, que va suposar un repte per l'envergadura d'algunes peces que s'hi van estrenar, entre les quals *Exultate justi*, de Viadana; *Pange lingua*, de Ripollès; *Locus iste*, de Bruckner; *Pare nostre*, de Rimsky Korssakov; *Stabat mater*, de Kodály, i *Al·leluia*, d'Enric Ribó. Una bona part de tal repertori el vam repetir a Santes Creus el 16 de setembre a la Festa de l'Arxiu a què novament ens convidaren. I el 26 de desembre cantàrem les nades a la sala d'actes de l'Institut de Batxillerat.

Encetàrem el 1985 amb un concert variat al Club d'Esplai de la Caixa de Catalunya a Tarragona el 13 de gener. El 29 de desembre el santuari del Lledó ens acollí en el tradicional concert de Nadal, on per primera vegada amb l'orgue elèctric d'allí acompanyà els cants el jove Joel Padullés, recentment format a l'Escolania de Montserrat. Aquesta primera col·laboració ens va causar molt bones impressions personals i musicals, i era el començament de posteriors actuacions compartides.

Celebrant-se el 2n Congrés de la Llengua Catalana, el 15 d'abril de 1986 al Saló de Sessions de l'Ajuntament hi vam cantar l'himne *Una veu per al món*, amb lletra de Josep Vicenç Foix i música de Joan Lluís Moraleda. Ho repetírem el 30 en cantada pública al Pati i el 8 de maig a l'IBNO en la conferència simultània que es féu en diverses poblacions. El 21 de setembre amb algunes entitats de Valls vam ser presents a la Fira de Calella, per iniciativa del nostre Ajuntament. La nostra cantada fou molt difícil per la remor ambiental al voltant de la carpa on se'ns assignà l'actuació, cosa demostrativa de la poca sensibilitat dels organitzadors vers la música.

El 1987 ens va portar nou esperó a les nostres activitats. Per indicació de la Sra. Maria Martinell Taxonera ens havíem posat en contacte amb els responsables dels estudis de TV-2 a Sant Cugat, que retransmetien la missa dominical pel seu circuit català, i l'11 de gener hi vam poder intervenir per primera vegada. La nostra sortida a la petita pantalla havia generat interès en els ambients vallencs, que fou recompensat pel "saber-hi estar" satisfactòriament i ens aportà nous estímuls. Va sostenir els cants amb un teclat elèctric Joel Padullés, i entre l'habitual repertori litúrgic homofònic hi cantàrem polifònicament *Jesus bleibet*, de Bach, i *Pange lingua*, de Ripollès. Més endavant vam continuar el contacte amb els organitzadors, i vam repetir la nostra intervenció en cinc ocasions posteriors.

El reconeixement que anàvem rebent pels nostres trets culturals es repetí quan el 24 d'octubre del mateix any actuàrem en l'acte literari de les 19es Festes Populares de Cultura Pompeu Fabra a l'IBNO, amb assistència de destacades personalitats de l'àmbit cultural.

El concert de Nadal habitual el donàrem el 3 de gener de 1988 al Lledó, estrenant-hi el poema *Nadal*, de Joan Salvat-Papasseit, amb música de Manuel Oltra, i amb Joel Padullés les *Set nadalenques populars per a cor i piano* harmonitzades pel mateix mestre. També el jove ens hi va acompanyar amb orgue cinc obres polifòniques. Va ser una actuació de les més lluïdes, en què ell estigué magnífic i l'acoblament de tots fou excepcional.

Val la pena destacar la millora temàtica i qualitativa aconseguida per la Coral durant els dos darrers anys. Si bé algunes novetats de repertori procedien de contactes amb altres cors, en què assimilàvem les més agradoses i de majors possibilitats interpretatives, com ja havíem acostumat a fer sempre, a poc a poc anàrem incorporant obres que ens distingissin i ens dotessin d'especial singularitat, assolida amb les pròpies especials condicions artístiques, que possibilitava el meu constant estudi i m'estimulaven en la complexitat de la direcció coral. Els materials utilitzats provenien de diverses col·leccions, i n'hi vam afegir bastants dels publicats periòdicament per la FCEC, amb la sort que la majoria de les propostes van agradar als cantaires. Això va ajudar molt, sobretot en moments que els components de l'equip tècnic l'havien de deixar per obligacions personals. Amb les consecucions musicals vam poder excel·lir en els concerts propis i combinar en els conjunts amb altres cors. Tinguérem la dificultat comuna a moltes corals del desequilibri entre efectius femenins i masculins, mes això no ens privà d'interpretar obres amb *divisi* de veus, sobretot algunes populars catalanes i sardanes, per a satisfacció nostra i dels auditoris.

El 7 de febrer, per segona vegada, anàrem a la missa en català de TV-2, i en aquest cas tots els cants els férem *a cappella*.

De les actuacions en l'àmbit de comarques meridionals on ens involucràvem sobresortia l'Aplec anual. El 12 de juny de 1988 se celebrà al monestir de Santes Creus, a causa dels meus suggeriments en les reunions de directors. Primer vam tenir una entrevista amb el rector de la parròquia mossèn Emilià Clemente, que va mostrar total disponibilitat per facilitar l'organització. La festa fou molt lluïda. Les disset corals assistents vam poder assajar en diversos espais distribuïdes en quatre grups i després tot el conjunt dins l'església. Vam participar en la missa parroquial afegint-nos als cants litúrgics, i el dinar es va fer en diversos espais de l'exterior. En el concert de la tarda cada grup va cantar unes quantes obres conduïdes pels respectius directors, i a l'hora del cant comú les més de 400 veus aplegades expandiren per tots els racons austers de la nau els ressons màgics de la música dirigits magistralment per Josep Prats amb cinc obres, tres de les quals van tenir el reforç de l'orgue a mans de Joel Padullés, segons suggeriment meu als dos artistes músics. Foren el coral *Vós sou, Senyor, ma fortalesa*, de la Cantata 84 de Johann Sebastian

Bach; la cantiga núm. 100 d'Alfons X el Savi *Santa Maria stella do dia*, amb harmonies de Frederic Mompou, i al final *El cant de la senyera*, constituït ja com a himne dels orfeons i corals catalanes. Les vivències culturals i socials d'aquella festa en el marc tan especial del monument, les pedres i jardins del qual sobreeixien d'evocacions històriques, ens van transmetre intensos apassionaments per prosseguir en les tasques de la vida diària i en la pràctica de l'art musical, ens van donar força espiritual renovada que reforçava l'estimació a les pròpies arrels i ens catapultava al futur amb estimulants conviccions individuals i col·lectives.

Prosseguiren les activitats particulars, i el 17 de juliol novament cantàrem a la missa pel circuit català de TV-2, amb els cants *a cappella*.

Des del monestir de Montserrat se'ns oferí efectuar a Valls un concert de l'Escolania juntament amb la Coral d'Antics Escolans i la seva Orquestra de Cambra. La proposta tenia relació amb la meua sol·licitud dels anys setanta en nom dels pares responsables de Cors Alegres, que ells van posposar perquè en aquella època no es prodigaven a actuar a fora de Montserrat. Vaig tenir una entrevista amb el pare Bernabé Dalmau per escatir tots els detalls i condicions del projecte, i comentant-ho als equips de l'Espinavessa decidírem acceptar i bolcar-nos en la logística necessària per dur-lo a bon terme. L'esdeveniment succeí per primera vegada a la història de Valls el 21 d'octubre de 1988, i omplí massivament la nau de l'arxiprestal el públic local i comarcal. Vam aprofitar màximament la capacitat disponible suplementant els seients. Com era de preveure, la vetllada musical fou esplèndida i memorable, en què l'Escolania interpretà quatre motets de mestres montserratins, i a continuació les tres formacions juntes la missa *Alma redemptoris mater*, del pare Anselm Viola, sota la direcció del pare Ireneu Segarra, forjador modern de diverses generacions de músics i creador d'un mètode pedagògic d'ensenyament musical. Per a l'Espinavessa va ser remarcable poder oferir a la ciutat tal esdeveniment, i personalment vaig obtenir la més gran satisfacció en veure realitzat el meu somni llunyà amb un èxit tan clamorós.

En el transcurs de la vida hi ha ocasions en què l'atzar juga a favor nostre amb girs oportuns inimaginats, no sé si relacionats amb allò que es diu que "ha passat un àngel". Quan això s'esdevé, cal deixar-se portar per la intuïció i obrir l'esperit captant el missatge i descobrint camins no fressats. Semblantment, per un atzar va arribar a les mans de la filla Felicitat un manuscrit titulat *Nadales*, amb textos del poeta i organista del monestir de Poblet pare Jordi Maria Bou Simó, musicats pel seu amic mossèn Sebastià Rué Gené, antic capellà del santuari del Lledó. Els versos mesclaven una senzillesa i candorositat sorprenents amb sentiments de fonda espiritualitat contemplativa, com corresponia a la formació del monjo poeta. Musicalment estaven escrits a una, dues i tres veus amb acompanyament d'orgue o piano, i quatre eren polifòniques *a cappella*. Després d'estudiar superficialment el conjunt de 30 cançons, en vaig escollir 14 amb intenció de preparar-les per un concert nadalenc, i com que mossèn Rué ja havia traspasat, vaig donar-me a conèixer al pare Jordi per demanar-li el permís per portar endavant el propòsit, al qual ell s'avingué gustosament. L'estrena es féu el primer de gener de 1989 al santuari del Lledó amb

Concert de Sant Jordi a l'antiga seu de l'Institut Narcís Oller, a la plaça del Quarter. Abril de 1989

Joel Padullés als teclats, que va estar delicadament exquisit. Als cantaires els havia estat fàcil l'aprenentatge de les cançons, que combinaven bé els dos llenguatges: lletra i música. Per mitjà de Joan Moncunill, amb qui eren amics, el pare Jordi s'hi feu present i obsequià cadascú amb un llibre recull dels seus poemes.

El 4 de juny de 1989, en què se celebrà l'Aplec anual a Tivissa, els directors de les corals em van encarregar la tasca de preparar i dirigir el cant comú, i a tal fi ja havíem fet assaigs preparatoris a Tarragona i a Tortosa, on van acudir la majoria dels cantaires convocats. Vaig triar quatre obres adients a l'època estacional: *Per primavera*, *Oh, tu, llum de maig* i *El cucut*, amb música alemanya del Renaixement, i la tradicional del Roselló *Joan del Riu*, més l'habitual *El cant de la senyera* per al final. L'espai físic de l'església on donàrem el concert va encabir amb dificultat les quinze corals, mes malgrat l'inconvenient considero que el resultat musical fou satisfactori. Personalment vaig demostrar el meu agraïment als companys directors per haver-me confiat la direcció del conjunt. El 25 de novembre vam donar un concert a l'IBNO amb motiu de la 35a Assemblea Intercomarcal d'Estudiosos, amb una àmplia mostra del repertori consolidat els darrers anys. Nosaltres també n'èrem, d'*estudiosos*!

El 5 de maig de 1990 ens desplaçàrem a Salomó per retrobar-nos amb l'amic mossèn Josep Ramon Pascual, que n'era el rector després del retorn del Zaire, cantàrem a la missa de festa major en honor del Sant Crist i donàrem un concert.

Arribàvem al final de la dècada i començaven els projectes per a les vinents Festes Decennals de la Candela. Promogut pel nostre Ajuntament, es va enregistrar per part de la Fonoteca de Música Tradicional de la Generalitat un vinil titulat *Valls. Sons i músiques de festa*, amb fragments del Ball de la Candela i tocs de gralla tradicionals de la ciutat. A nosaltres se'ns encarregaren els *Goigs de la Candela* a tres veus mixtes i orgue, compostats sobre una lletra antiga del prevere Josep Oliver per l'organista de la catedral de Tarragona mossèn Antoni Tomàs Homs, descendent de Valls, i el *Virolai de la Candela*, amb lletra de Josep Massons Andreu i música a una veu i orgue de mossèn Francesc de P. Baldelló, reconegut musicòleg i organista. La gravació es va fer el 22 de setembre de 1990 a l'església romànica de Sant Ramon del Pla de Santa Maria, amb el seu orgue a mans de Joel Padullés. La partitura dels *Goigs* era manuscrita i procedia de l'Arxiu de la desapareguda Schola Cantorum de l'arxiprestal. Ens la va cedir el seu antic cantor i bon amic Joan París Ribé. Des de llavors s'han anat cantant cada any en la novena i festa de la Candela per iniciativa meva en qualitat de monitor de cant litúrgic de la parròquia, i amb la col·laboració de les organistes cantaires, en una adaptació feta per mossèn Sebastià Rué el 1971.

Caricatura feta
per Lluís Cebrián.
1990

Durant l'any també vam treballar intensament el material per fer un concert de temàtica mariana amb motiu de les Decennals. Es portà a terme el 27 de gener de 1991, i férem una presentació original sortint afilerats de la capella dels Dolors i cantant l'antífona gregoriana *Ave Regina Cælorum*, que anys enrere ens havia ensenyat mossèn Pascual. Vam saludar la imatge de la Candela exposada a l'altar major amb el cànon del Llibre Vermell de Montserrat *Laudemus Virginem*, i ja situats de cara a l'auditori vam començar la interpretació de les 14 obres restants programades,

Concert a les Decennals. 27 de febrer de 1991

de les quals per primer cop van sonar *Càntic de Maria*, del pare Bou harmonitzada per Agustí Cohí Grau, a cappella; *In dulci jubilo*, de D. Buxtehude a tres veus mixtes i instruments; *Regina Cæli*, del P. Joan Cererols a doble cor i instruments, i la *Salve Regina in cœlo assumpta*, d'A. Pérez Moya a sis veus mixtes i instruments. El grup instrumental el formaven amb flautes travesseres Assumpció Benaiges, Jordi Màndoli i Roger Padullés, i orgue positiu amb Joel Padullés. Qualifico l'actuació d'excel·lent i la festa de gran gala pel lluit aspecte de l'església i la massiva assistència. A la missa solemne del dia 2 vam sostenir els cants litúrgics i interpretar-ne de polifònics a dalt del cor de l'església, on no s'hi feia música des de molts anys enrere. La totalitat del concert la vam repetir a la parròquia del Pla de Santa Maria, gràcies a la bona gestió d'uns cantaires residents en aquesta població, el 17 de febrer.

Les entitats promotores de la Nit de Premis de Valls, que se celebrava des de 1983, van decidir distingir-me amb el títol de Vallenc de l'Any 1990 per la edició del 7 de juny de 1991, i tots els cantaires van voler acompanyar-me a la festa amb els familiars. Vaig considerar que el guardó, reconeixent-me les iniciatives i l'entrega personal a la trajectòria de la Coral Espinavessa, també premiava la tasca cultural duta a terme per tots els companys i companyes, tant els de l'inici com els de la continuïtat i els de la darrera època. De l'entrevista que em feren i es publicà, em plau extreure'n unes ratlles:

Com a vallenc és una gran satisfacció i com a músic representa un gran compromís amb mi mateix [...]. Sóc conscient de ser una petita engruna dins el procés històric de la ciutat [...], d'aquest món en el qual donem tot el que tenim i convivim amb les persones que en algun camp de l'activitat humana també donen els seus esforços. I això també és molt bonic [...]. Vaig anar a treballar al Monestir de Montserrat en l'ofici de lampista [...], alguns dels treballadors havien fundat el Cor Montserratí, en el qual vaig entrar com a tenor segon [...], vaig tornar a Valls el 1959 [...]. A partir de 1971 vam portar el fill i més tard les filles a la Coral Infantil Cors Alegres, aquest va ser el punt de represa del meu contacte amb el món coral [...]. Alguns dels pares juntament amb altres persones que en aquells moments tenien les inquietuds posades en la defensa de la cultura catalana vam decidir la creació d'una coral mixta per a adults sota la direcció de mossèn Josep Ramon Pascual [...]. La seva condició eclesial va fer plantejar la possibilitat que en algun moment fos enviat a una altra parròquia [...]. Des del començament vaig compartir amb ell les tasques de direcció [...], li he d'agrair la seva ajuda, ja que va saber veure les meves aptituds musicals i sempre em va animar [...], agraïment a la meua família, als membres de la Coral que sovint han tingut amb mi una mica de paciència, als companys de la feina pel suport que sempre m'han donat, i a les persones que m'han escollit per aquest guardó [...], les persones que es mouen dins el cant coral són gent molt sensibilitzada pel que fa als seus trets humans i la convivència [...]. *Allò que realment em faria feliç seria que aquest guardó servís perquè la Coral Espinavessa i el cant coral poguessin arribar a més gent.*

Nit de Premis Vallenc de l'Any 1990. 7 de juny de 1991

Arribat el 23 de juny, al Centre Cultural Municipal es va fer la I Trobada de Corals Vallenques, promoguda per la Regidoria de Cultura Municipal. Després d'una mostra de repertori per part de cada coral, es va cloure la festa amb el Cànon de la pau, que em va correspondre dirigir de conjunt.

El 12 de gener de 1992 es va fer al Centre Cultural un assaig amb les corals de les comarques meridionals i les del Penedès-Anoia-Garraf, preparatori per al magne Aplec Catalunya Canta al Palau Sant Jordi de Barcelona el 19 de gener, en què es van aplegar 7.500 cantaires de 250 cors pertanyents a la Federació Catalana d'Entitats Corals, a la de Cors de Clavé, als cors juvenils i a les corals infantils. El concert començà amb *El cant de la senyera*, dirigit per Lluís Virgili; la sardana *Marinada*, per Àngel Colomer; i la *Suite catalana*, per Ramon Noguera. Després actuaren els diversos grups, en què el nostre va cantar *Visca en Serrallonga*, d'Enric Morera, i es va acabar amb "Al·leluia", d'*El Messies* de Händel, dirigit magistralment per Oriol Martorell. Recordo que hi hagué dificultats de sincronització per la situació dels cantaires a la graderia del recinte amb la de la cobla i l'orquestra de cambra a baix a la pista, que acompanyaren totes les obres. Fora de programa s'entonà *Els segadors*, conduït per Oriol Martorell. Ens vam endur impressions fortament emotives, culturals i cíviques, que accentuaren la convicció de pertinença al col·lectiu arreladíssim al nostre país.

El 21 de juny a l'església de la Bisbal del Penedès actuàrem amb un repertori clàssic, acabant amb l'acompanyament de Joel Padullés amb l'orgue parroquial en *Jesus bleibet*, de Bach; *Ave verum*, de Mozart, i *Salve Regina*, de Pérez Moya. I el 4 de juliol, a l'Aplec de Sardanes organitzat per Unió Anelles de la Flama al Mas Miquel, hi vam cantar *Marinada*, amb la Cobla Costa Daurada.

Arribant ja al 1993, el 21 de març vam cantar un concert especial a la Casa de Cultura amb obres populars, profanes i sacres del Renaixement, emmarcat en els actes del 5è centenari de la mort del pintor vallenc Jaume Huguet.

Com que aquell era el vintè any de creació de l'Espinavessa, vam voler destacar-ho organitzant l'Aplec anual al Centre Cultural el 18 d'abril. Es va convocar una conferència de premsa amb presentació del cartell anunciador dissenyat per l'hàbil artista Pere Queralt Fargas. A la festa hi van concórrer 29 cors, que en el cant comú del concert foren dirigits pel mestre Jordi Casas, de l'Orfeó Català. Tota l'actuació fou presentada pels antics cantaires Roser César Cubeles i Jordi Olivé Ollé. Ens honorà la presència del president de la FCEC, Josep M. Mas Bigas, que en un parlament en què agraià la remarcable assistència encoratjà el treball musical i cívic de les corals. Per a l'Espinavessa va ser un gran estímul i satisfacció haver-les pogut acollir en un moment de marcada esplendor.

El 4 de juliol vam anar a visitar el monestir de Vallbona de les Monges, cantàrem a la missa conventual i férem una mostra de repertori. Després vam anar al monestir de Poblet, on fórem rebuts pel pare Jordi Bou, que ens acompanyà amb l'orgue en *Vós sou, Senyor, ma fortalesa*, de Bach, i en *Ave Maria*, d'Arcadelt, i ens portà a continuació a visitar la Sagristia nova, on ens va fer descobrir una sorprenent sonoritat que davallava de la cúpula en cantar *Canticorum júbilo*, de Händel.

El 18 de del mateix mes férem un recital de sis cançons adients als actes d'arreu de Catalunya solidaris amb els Balcans, proposats pel col·lectiu Música per la Pau. Fou un acte celebrat a la capella del Roser, de caire bastant íntim per la intenció susdita i per les característiques del recinte.

El 17 d'octubre vam tornar a la missa per al circuit català, amb cants litúrgics lletra del vallenc mossèn Jaume Magrinyà i música de mossèn Joan Grifoll, els de l'ordinari musicats pel pare Jordi Bou, els polifònics *Glòria*, de Mossèn Miquel Barbarà; *Alleluia*, d'Enric Ribó, i *Amén*, amb música de la *Salve* de Pérez Moya adaptada per mi, tots acompanyats amb teclat en registre d'orgue per Joel Padullés, i el cant d'ofertori a *cappella* *Benedicció de la taula*, lletra de mossèn Pere Ribot i música de mossèn Joan Monné Roig.

El concert de Nadal corresponent el vam fer el 2 de gener de 1994 a Sant Joan, on després dels cants tradicionals interpretarem *Si el món és ple de gebre*, de Bach; *Joia en el món*, de Händel, i *Jesus bleibet*, de Bach, reforçats amb registre d'orgue de teclat per Immaculada Gatell i les flautes travesseres d'Assumpció Benaiges i Eulàlia Olivé.

El 9 de gener va ser memorable perquè assistírem a la missa conventual al monestir de Poblet, durant la qual vam cantar *Ave Maria*, d'Arcadelt; *Ave verum*, de Mozart, i *Joia en el món*, de Händel, que el pare Bou acompanyà amb l'orgue. Tot seguit, i a la mateixa església, donàrem un recital de nades, que acabà amb els poemes del pare Jordi Bou musicats per mossèn Rué a *cappella* *Nadal a Poblet*, *La flor de Nadal* i *Bethleem joiosa*. El pare abat Maur Esteve ens va fer una recepció en una de les sales contigües, i es mostrà molt complagut per la nostra visita, igual que el pare Jordi.

Finalitzàrem l'any el dia de Sant Esteve a Sant Joan amb el concert nadalenc, amb una segona part d'excepció en la qual Lluís Figuerola Ortiga va intercalar als nostres cants els fragments més significatius d'*El poema de Nadal*, de Josep M. de Segarra, i captà l'auditori amb la seva coneguda mestria i la ben entonada i clara dicció. La vetllada, amb la nau plena de gom a gom, va suposar un marcat canvi en l'estereotip dels nostres concerts de Nadal.

El 26 de febrer de 1995 vam presentar l'Orfeó Andorrà a l'IBNO, acordant amb ells un intercanvi que vam fer el 3, 4 i 5 de juny. El vespre de la nostra arribada a Andorra la Vella, ja vam cantar a la Sala d'Actes del Comú amb una mostra àmplia de repertori. L'acolliment fou magnífic, i ens van mostrar gran simpatia durant l'estada. L'endemà, diumenge, la presidenta i el director ens acompanyaren a Ordino, per visitar l'antiga casa pairal Areny Plandolit, ricament parada i molt ben conservada. També visitàrem l'entorn de l'Auditori Nacional d'Andorra. El dilluns anàrem al santuari de Meritxell i a l'ermita romànica de Sant Joan de Caselles; en aquests llocs ens esplaiàrem cantant. Acabant l'estada, tot marxant amb l'autocar després de dinar, vam fer parada en uns grans magatzems, un final ja preconcebut.

Ara explicaré la gènesi i el desenvolupament d'una iniciativa que vam escometre amb gran il·lusió i entusiasme per oferir-la als vallencs amb sensibilitats populars i històriques. La meva recerca periòdica de materials corals em proporcionà la grata sorpresa de trobar en una llibreria musical de Barcelona l'obra *Els Xiquets de Valls*

Estrena d'Els Xiquets de Valls al Centre Cultural Municipal. 15 d'octubre de 1995

Amb Marc Moncusí, arranjador d'Els Xiquets de Valls. 15 d'octubre de 1995

en edició immediatament posterior a l'època del seu autor, Josep Anselm Clavé. Sempre em sentia suggestionat les poquíssimes vegades que l'escoltava a la ràdio, i em despertava un interès que vaig covar molts anys. Talment feia amb altres peces, la vaig estudiar fins a convèncer-me que valia la pena intentar l'aventura de portar-la a l'Espinavessa, mes calia fer-ne l'arranjament per canviar les veus d'homes originals a versió polifònica. Considerant si això seria èticament i estèticament convenient, m'hi vaig refermar pel precedent d'obres corals catalanes que, segons sabia, ja havien estat transformades de veus iguals masculines o femenines a mixtes. Vaig trobar la complicitat decisiva de l'amic Marc Moncusí Solé, que es dedicà amb ple convenciment i competència a la tasca. Vam començar-ne l'assaig a finals de 1994 per presentar-la al Centre Cultural el 15 d'octubre de 1995 junt amb cants catalans. Vam decorar l'escenari amb un pòster gegant dels castells antics, aparellat amb una llarga senyera transversal amb els colors vallencs. L'assistència fou nombrosíssima, l'èxit i l'expectació extraordinària, i hi contribuí l'original presentació que va fer de l'acte Pere Cano i les dues colles castelleres de Valls, que ho van cloure amb els seus pilars. Tot plegat va significar un premi a l'esforç notori de l'Espinavessa de fer aquell obsequi als ciutadans, digne de deixar-lo ben consignat a la història cultural de la ciutat.

Amb el regust de les bones sensacions viscudes, el 28 de gener de 1996 ho vam cantar novament al mateix lloc en el 2n Congrés de Cultura Tradicional i Popular. El 26 de maig donarem Concert de Primavera a la Casa de Cultura amb l'estrena de "Va pensiero" de l'òpera Nabucco, de G. Verdi; "Maria", del musical *West Side Story*, de Leonard Bernstein, en versió catalana memoritzada per mi escoltada anys abans a la ràdio cantada per Salvador Escamilla, i *Visca en Serrallonga*, d'Enric Morera, amb el suport pianístic de la jove professora Angelina Bofarull Figuerola, nova col·laboradora nostra.

Aquell any havien traspassat els mestres Enric Ribó i Oriol Martorell. El primer havia excel·lit fundant i dirigint diversos cors, dedicant-se a la pedagogia de la direcció coral i confegint variades publicacions tècniques, i fou molt ben valorat i reconegut pels entesos. Del segon, a més de la prolífica activitat cívica i musical amb la Coral Sant Jordi que va fundar, en destacà l'esperit patriòtic, la tasca duta a terme com a president de l'FCEC i el seu carisma personal. El Moviment Coral Català que ell va impulsar li va retre homenatge ajuntant les veus de 4.500 cantaires al Palau d'Esports de Montjuïc el 24 de novembre. Hi hagué una nota emotiva al final en què amb el cant d'*Els segadors* va aparèixer la seva imatge a la pantalla gegant instal·lada al recinte, dirigint com ho havia fet al Catalunya Canta. Durant el matí les corals vam fer petits recitals al Barri Gòtic, i a l'Espinavessa ens va correspondre fer-ho a la plaça de Garriga Bachs, a tocar de la catedral.

Vam acabar l'any amb concerts nadalencs compartits amb el Grup So Nat Ministrers del Camp de Tarragona, dirigits per la professora d'instruments tradicionals Roser Olivé, de Vallmoll. Les actuacions van ser el 20 de desembre a l'església de la Puríssima Sang de Reus, el 21 a Sant Miquel del Pla a Tarragona, el 22 a l'Agrupac-

ció El Moll de Vallmoll i el 29 a Sant Joan de Valls. Després del repertori particular nostre i d'ells actuàvem conjuntament, amb arranjaments fets per Joan Moliner de *Fum fum fum, Oh arbre sant i Joia en el món*. La sonoritat que vam gaudir i compartir amb els instruments antics tingué l'inconvenient de la seva potència, que tot i reduir-la ens tapava les veus en algun moment. Mes va ser deliciós escoltar-los en el seu repertori de les peces característiques del Renaixement combinats amb les percussions genuïnes.

El 23 de febrer de 1997 tornàrem a la missa de TV-2 en català. El 20 d'abril al Centre Cultural vam ser amb tres corals més a la 2a Roda Coral de les Comarques Meridionals, nova nomenclatura dels Aplecs que es feien amb menor nombre de cors per facilitar les trobades en major quantitat de poblacions. El 12 d'octubre fórem a l'església del Sagrat Cor en la inauguració del campanar i del retaule mural pintat per l'artista Pere Queral. El 16 de novembre a Sant Joan vam cantar festejant el Centenari del Campanar amb corals vallenques. I el 28 de desembre allí mateix es féu el Concert de Nadal, amb l'al·licient afegit del recitat de poesies d'autors catalans triades per mi entremig dels cants, que va fer graciosament Anna M. Peris Agustí, en una mostra del seu alt nivell declamatori.

Tota l'exposició dels fets que considero sobresortints del periple de l'Espina-
vessa dóna fe de l'entusiasme amb què vivíem la pràctica artística i la relació social amb la millor sensibilitat humana i espiritual. Mes encara hi faltava el do de pit que ho segellés amb un fermall preuat, i això esdevingué l'any 1998 en l'escaiença del 25è aniversari de fundació de la Coral. Primerament, el 4 de gener vam ser a la missa en català per TV-2, on va debutar amb nosaltres en el registre d'orgue del teclat Josep Mateu Pérez, persona de tracte planer dotada d'alta professionalitat. A més de cantar la litúrgia corresponent al dia, primer diumenge de l'any, férem dos cants *a cappella*: a l'inici, *Les dotze van tocant* a tres veus mixtes, versió de Joaquim Homs, on contrastava la melodia de les sopranos amb el contrapunt rítmic de les contralts i els homes, i vam acabar amb *El noi de la mare* a quatre veus mixtes, tan estimada pel seu típic caràcter de cançó de bressol.

Entrem ara descrivint ja els passos de l'efemèride. Amb la intenció de fer un concert especial, vam convidar antics cantaires a reincorporar-se i en captàrem de nous; arribàrem a un increment de 22, que xifrà els components en el rècord de 58 persones. Hi hagué sessions especials de preparació vocal en dissabte i diumenge, i començà seguidament el muntatge d'obres noves i repàs de les de repertori. Difonguérem els actes programats en roda de premsa el 3 de febrer, començant el 25 d'abril al Centre Cultural amb el Cor de Cambra del Palau de la Música Catalana; el 16 de maig al Teatre Principal hi actuà el Cor Impromptus, del Conservatori de Vila-seca, i el 7 de juny la Coral Verge del Camí de Cambrils amb el Conjunt Instrumental Renatus, al mateix teatre.

El treball musical de la nostra entitat s'intensificà notòriament per poder acoblar dins de cada corda les veus dels cantaires veterans i les dels nous i dels reincor-

porats, una tasca que en termes pràctics se'n deia “fondre les veus” i comportava bona atenció auditiva i millor emissió vocal.

A la sala Sant Roc el 25 de setembre vam obrir una exposició històrica, de la qual va dirigir el muntatge l'artista Mercè Modol Guasch, en què també es pogué visualitzar diàriament un vídeo preparat per Joan Roig Esteve. A la inauguració, en presència de l'alcalde, Jordi Castells, i bon nombre de vallencs, hi hagué parlaments d'ell; de la presidenta de la Coral, Montserrat Ciutat; del director fundador, Josep Ramon Pascual, i de jo mateix. Féu les presentacions l'amic Pere Cano.

Reprodueixo aquí les paraules que vaig pronunciar, com a justificants de la intenció fundacional i de la història de l'Espinavessa.

Sr. alcalde, amigues i amics: M'és molt fàcil i agradós introduir la inauguració d'aquesta exposició, que vol ser un testimoni públic de l'atapeïda trajectòria dels vint-i-cinc primers anys de la nostra Coral Espinavessa.

Aquí teniu, vallenques i vallencs, el resultat d'aquells primers assaigs i cantades familiars iniciades a mitjan 1972, amb molta més voluntat que preparació per part de molts de nosaltres, tot i que ens esperonava una molt íntima i llunyana inclinació per al cant i per tot el que respirava aires de bellesa, agermanament, cultura i catalanitat. I de mica en mica ens vam anar endinsant en aquest camí i un dia ens vam veure capaços d'oferir públicament el fruit del nostre treball coral.

Si la paraula *coral*, com a adjectiu, significa allò que surt del cor, entranyable, cordial, així també hem volgut sempre que la Coral comunicés amb els cants els profunds sentiments espirituals i artístics que hem anat descobrint en aquelles lletres i músiques inspirades que han conformat el nostre repertori. Sentiments patriòtics, religiosos, amorosos, melangiosos, tristos o bé festívols. I hem pogut fer-ho a desdir, comptant a vegades també amb la col·laboració d'altres corals amigues. I ens hi hem divertit i apassionat gràcies a les bones motivacions de tota mena que ens hi empenyien, malgrat els inconvenients i imprevistos que a vegades entelaven la llum del camí. N'estem satisfets, i ho valorem en diferents àmbits: haver dut a terme una activitat ben compartida amb tots els membres de l'Entitat, haver pogut transmetre aquestes vivències als nostres conciutadans, i és que en certa manera creiem que això és una forma de fer vallenquisme, i haver portat dignament el nom de Valls a nombroses contrades. Altre motiu de satisfacció és haver intercanviat afanys i experiències amb moltes corals catalanes, això ens ha donat un sentit ferm de pertinença a aquest col·lectiu cultural, i també ens ha enriquit per a la pràctica de les nostres afeccions musicals.

Jo sempre dic que mentre puguem cantar tindrem el cor jove, i ho dic ben convençut, ja que, si bé ens hem fet grans dedicant gran part de la nostra vida a cultivar l'art que més ens agrada, també penso que quan per imperatius propis de l'existència humana haguem de “retardar” el nostre *tempo* i fer un “tall” en la nostra cantata individual, sempre podrem continuar gaudint de la bellesa en el més íntim del nostre esperit, perquè, com va dir algú, “qui canta és l'ànima”.

Ja per acabar, voldria fer un reconeixement especial al nostre director fundador mossèn Josep Ramon Pascual, aquí present. El Josep Ramon, com familiarment l'anomenem, fou qui ens va introduir en aquest món màgic del cant coral amb ferma convicció i vocació, talment com un pare ensenya a caminar el seu infant juganer i maldestre. D'això esdevingué una forta amistat que va enfortir la convivència entre

nosaltres i ens va fer créixer en il·lusions i projectes. En aquest sentit, volem fer esment dels coralistes ja traspassats que van participar i gaudir d'aquestes alegries:

- Àngel Aguilà Ciutat
- Josep Aguado Estruch
- Francesc Bonastre Aguilà
- Rosita Calbet Massagué
- Josep Maria Montalà López
- Josep Saura Garcia
- Montserrat Vives Ferrer

Els també van posar el seu granet de sorra, que es diu, en la tasca comuna, i els recordem amb afecte, donant gràcies a Déu per haver pogut arribar fins aquest dia, veient també créixer el nombre dels nostres amics, que és una de les més grans satisfaccions que a tothom agraden.

Moltes gràcies.

Abans d'escriure les presents notes recordatòries, els avatars de la vida ens han anat privant de la presència d'altres companys i companyes que bé mereixen l'agraïment afectuós per haver-nos donat la seva amistat i l'esforç en les fites aconseguïdes. Van ser:

- Maria Dolors Benet Martí
- Francesc Bofarull Gené
- Miquel Bonachí Sans
- Josep Maria Estrada Milà
- Maria Carme Figueres Rubió
- Joan Moncunill Cirac
- Maria Moncunill Cirac
- Maria Dolors Riera Coll
- Cristina Tanco Queralt
- Francesc Viñas Civit

Centrats ara en les tasques d'assaig de la Coral, amb l'afegit de correspondre a diversos compromisos a Valls i a fora, entre els quals vull recordar la participació a les exèquies del reconegut escultor Josep Busquets Òdena el 23 de gener a Sant Joan, veiem que s'acostava l'1 de novembre, dia del concert extraordinari al Centre Cultural, la preparació del qual vam combinar a les darreries amb el Grup Instrumental i el 30 d'octubre amb la Cobla Sant Jordi. Va sorgir un entrebanc a darrera hora: per una operació quirúrgica es va haver de substituir l'Angelina Bofarull pel jove pianista d'Alcover David Ferré, que va haver d'estudiar-se els acompanyaments en un temps rècord que possibilità un sol assaig amb ell. La seva actuació musical al concert fou perfectament professional.

En l'atraient programa de mà corresponent que incloïa fotos de tots els participants, l'encapçalava una de Josep Ramon amb unes paraules seves, que bé em plau reproduir.

La Coral amb el Grup Instrumental

La Coral amb la Cobla Sant Jordi

La Coral Espinavessa arriba de la mà de la Coral Infantil Cors Alegres.

Cal dir-ho com un reconeixement de gratitud envers els infants als quals volíem imitar en el cant.

Ara fa vint-i-cinc anys, tot acompanyant els infants —tornàvem d'una trobada de corals infantils a Esparreguera—, férem una parada en el camí, a Igualada. Allí sortí decidit el propòsit de cantar i allí ja s'assenyalà el dia i l'hora del primer assaig.

A la sala gran de la rectoria de Sant Joan experimentàrem els primers passos en l'agermanament de les veus. Tot se superà! La tossuderia féu sonar els primers acords i l'oïda es començà a recrear en el fruit de la constància, i agafàrem el gust de cantar, i les veus no es destorbaven i la seva diversitat agradava i, com qui juga, amb bona harmonia, agermanats i perseverants es féu camí. Ningú no hi sobrà... L'encert en l'elecció del nom d'Espinavessa ens vinculava més joiosament amb Valls. Han passat els anys, s'han succeït directors i cantaires. Molts d'ells, amb tot, encara hi canten i tots donen testimoni de la bellesa de la diversitat feta harmonia.

La Coral Espinavessa ha recorregut els camins de la nostra terra: si bé les primeres cantades foren a casa, es va saber obrir i sortir i intercanviar i acollir altres corals de diversos indrets, aprenent de les experiències dels altres. L'aire fresc i la llum sempre són vitalitat!

No sé si sóc atrevit o inconscient, però em sembla que, ara fa vint-i-cinc anys, la Coral Espinavessa fou un do per a Valls. Gràcies a Déu.

Que continuï així.

Després d'aquest emotiu encapçalament testimonial, a la segona plana del programa hi constava el meu escrit d'explicació de les obres que havíem d'interpretar i dels seus autors. Es dividí l'actuació en tres parts: la començava el *Va pensiero* amb cor i piano, seguit de *Sei notturni*, de Wolfgang Amadeus Mozart, cor i conjunt instrumental; *Quatre cançons gitanes*, de Johannes Brahms, cor i piano, i *Maria*, de Leonard Bernstein, cor i piano. La segona part anà a càrrec de la Cobla Sant Jordi, amb les sardanes *Juny* i *Llevantina* i la masurca *Elsa*. A la tercera part, la Coral i la Cobla amb Santi Molas amb timbales interpretàrem *El cant de la senyera*; *Suite de cinc cançons catalanes*, de Josep Prenafeta, i la sardana *La santa espina*.

Si bé en algunes obres fallà una mica el virtuosisme i l'afinació, ho va superar amb escreix l'entusiasme col·lectiu i que a la tercera part vam tocar la fibra sensible dels oients. També hi va jugar un paper important la presentació feta per Lluís Figuerola Ortiga llegint uns textos introductoris a les obres escrits per mi.

Vull fer un reconeixement al treball del Grup Instrumental format pels clarinetistes Josep Boada de Vilabella, Jordi Llompart i Salvador Miró de la Selva del Camp i Carles Moreno de Valls, i les violoncellistes Clara Claür de la Selva i Montserrat Piñol de Montblanc.

El resultat global del concert va ser reeixit i satisfactori per a tothom, i va superar l'expectació generada per oir la Coral en uns repertoris nous amb els instruments respectius, sobretot amb la Cobla tan professional i anomenada amb la qual ens vam donar el gust d'interpretar el repertori català tan emblemàtic que ja teníem molt conegut. Al torn de la sardana, ho va completar magníficament en un extrem de

l'escenari el punteig per part de la Colla Sardanista Bell Esplai. En acabar hi hagué el delicat obsequi d'una rosa a cada dansaire, al director de la Cobla, a Lluís Figuerola i a Josep Ramon Pascual que s'hi féu present. Del ramet que em van regalar en vaig oferir un a l'Angelina Figuerola, que tant havia treballat preparant les obres del concert amb la Coral. Els dies següents vam rebre personalment la felicitació de moltes persones per l'encertada actuació, i els mitjans locals de comunicació se'n feren ressò amb elogiosos i detallats comentaris i amplis reportatges amb profusió de fotografies.

Continuant l'efemèride del 25è aniversari, el 22 de novembre poguérem presentar al Centre Cultural un dels concerts promoguts per la Federació amb el títol genèric de Catalunya Coral, amb intervenció de les corals Laroc, de Vilafranca del Penedès; Renaixença, de Sant Boi de Llobregat, i la de l'Escola de Música de Berga. La festa musical coincidí amb la de Santa Cecília, patrona de la música i dels músics.

El 27 de desembre vam donar un dels concerts nadalencs a la parròquia de la Santíssima Trinitat de Tarragona, on exercia de rector mossèn Pascual. Refent en certa manera les vivències pretèrites, el convidàrem a dirigir un dels cants que havíem preparat intencionadament de la seva època de director.

Ja posats al 1999, el 10 de gener vam presentar al Teatre Principal l'Orfeó Gra-cient de Barcelona, de dilatada història i famosa anomenada. Va ser el darrer dels concerts que s'havien programat dins el 25è aniversari.

*Lluís Figuerola.
Foto extreta
del llibre Coral
Espinavessa.
Breu recull
històric, de
Francesc Bofarull*

Amb la presidenta de la Coral, Montserrat Ciutat

Amb el director fundador, Josep Ramon Pascual

El diumenge 11 d'abril vam assistir a la missa de 12 a Sant Joan concelebrada pel rector Francesc Estesó i l'amic mossèn Pascual, estrenant-hi la *Deutsche messe D-872*, de Franz Schubert, amb textos traduïts al català per Joan Costa i música d'orgue amb Josep Mateu Pérez. Després ens vam reunir en àpat de germanor 140 persones entre representants institucionals, cantaires, familiars i amics. Dels primers recordem els dos mossens; el delegat territorial de Cultura, Joan Tortajada; Josep Fort, de la Diputació de Tarragona; Anton Úbeda, regidor municipal; Jordi Gibert, conseller comarcal, i Jaume Parés, delegat comarcal de l'FCEC, que va intercanviar obsequis amb la presidenta de la Coral, Montserrat Ciutat. Els directors i l'organista també en vam rebre, i talment als coralistes se'ls oferí una majòlica personalitzada i amb un poema de Gabriel Guasch Secall adient a l'efemèride, que deia:

No llegeixis record.
Que les paraules no te'l llevin
i amaguin al codi de les lletres.
Guarda-te'l estotjat
a l'arca que la vida
t'ha posat en el fons de tu mateix
a ser custòdia.
D'ella en trauràs tot haver estat
en dir qui ets.

La magna celebració del 25è aniversari tingué un digne epíleg el 19 de juny, en rebre la Coral Espinavessa el títol de reconeixement concedit pel consistori, a l'ajuntament mateix.

El nostre batec cultural seguia amb bones pulsacions, i ens va portar el 28 de novembre a Besanó, al Gironès, al 2n Catalunya Coral organitzat per l'FCEC, on vam compartir concert amb les corals L'Esclat, de Vallirana, i L'Orfeó, de Santa Coloma de Queralt. Hi vam cantar una selecció de la *Missa alemanya* de Schubert amb Josep Mateu a l'orgue, i *Sei nocturni*, de Mozart, amb Angelina Bofarull al piano. Penso que fórem valents de programar aquesta actuació desconeixent quines condicions d'acústica i d'espai físic ens hi trobaríem per interpretar-la dignament, i més havent fet un viatge llarg amb visites turístiques, mes en tinc un record agradablement satisfactori.

El concert de Nadal corresponent el vam fer el 2 de gener del 2000 al Lledó comptant amb els dos músics esmentats per sis *Nadales*, de Bou/Rué, *Set nadalenques populars*, d'Oltra, i cinc nadales clàssiques.

El 9 d'abril es va commemorar al Palau Sant Jordi de Barcelona els 150 anys de cant coral a Catalunya amb la cloenda de l'any Clavé, i hi participaren 6.250 cantaires. El repertori musical acompanyat en part per la Cobla Juvenil de Bellpuig fou una mostra àmplia d'obres i autors nostrats, començant per Josep Anselm Clavé i acabant amb l'estrena de *Cançó de l'instant*, lletra de Miquel Desclot i música de Josep Vila, que la va dirigir. La bonica festa va palesar l'arrelament de la pràctica coral al país i la seva tradicional vitalitat.

Al Correllengua a Miramar. 1 d'octubre de 2000

El 15 d'octubre vam cantar la *Missa* de Schubert a la pròpia de la parròquia d'Alcover, acompanyada a l'orgue pel director coral Josep M. Gomis, fill del poble.

Vam arribar a una nova celebració de les Festes Decennals de la Candela, que solemnitzàrem amb un concert especial amb temes sacres el 28 de gener de 2001 a Sant Joan. Destacà la *Missa* de Schubert i l'*Ave Maria* d'Arcadelt, i estrenàrem la *Missa de la Mare de Déu*, de Valentí Miserachs, amb textos del missal adaptats per Josep Ruaix, i el *Magnificat* en re major, de Johann Pachebel. Subratllo els trets diferencials d'aquestes dues obres. El compositor de la segona va tenir certa influència en les creacions del Gran Mestre, com es defineix a Johann Sebastian Bach, i la interpretació de la peça és complexa dins l'estructura harmònica del seu estil barroc, amb el text en llatí procedent de la tradició religiosa europea i musicada a quatre veus mixtes i orgue. La *Missa* de mossèn Miserachs musicalment disposa dels mateixos efectius, amb fragments breus d'homofonia i estructures corals desplegades després d'inicis recitats, harmonitzats amb el contrapunt majestuós organístic. L'actuació coral va ser solemne en tot el concert i comptà amb la magnífica interpretació organística de Josep Mateu.

En la missa del 2 de febrer dedicada a la Protectora de Valls hi hagué la intervenció extraordinària de les corals vallenques situades al cor de l'església, sumades als cants litúrgics i interpretant-hi els polifònics, com havia fet l'Espinavessa en altres Decennals, i la part d'orgue va recaure de nou en Josep Mateu.

Concert a les Decennals. 28 de gener de 2001

Amb la dinàmica activa que imprimia vitalitat a la nostra Coral, projectàrem una trencadora experiència engrescadora consistent a viatjar a la ciutat francesa de Saint-Cyr-sur-Loire, agermanada amb la nostra, que es féu del 28 d'abril a l'1 de maig, propiciada per l'Ajuntament. Vam ser atesos per la coral local Couleurs du Temps, que ens procuraren allotjaments familiars. El segon dia, diumenge, oferírem concert a l'església de Saint-Cyr i Sainte-Julitte, que encetava *El cant de la senyera* i continuaven peces tradicionals catalanes entremig de les quals vam cantar *Els Xiquets de Valls*, que Mireia Masvidal explicà en una sintètica traducció. Acabàrem amb *Ce mois de mai*, de l'autor renaixentista francès Clément Janequin, aplaudida calorosament per la nombrosa concurrència. A continuació ens feren una recepció a l'ajuntament. Ja al matí havíem passejat per la vora del riu i pel parc Perraudière, decorat entremig dels jardins amb escultures modernes. El dilluns tinguérem una visita guiada a la propera ciutat de Tours i viatjàrem fins a Chinon, on a més de dinar-hi vam recórrer el nucli antic i visitàrem el famós castell i una característica cava situada dins la muntanya, la qual en temps bèl·lics s'havia usat com a dipòsit d'armaments. Retornant al nostre estatge, encara vam poder visitar una antiga abadia on històricament s'havia hostatjat el poeta Pierre Ronsard. L'endemà va arribar el moment d'acomiar-nos dels nostres amfitrions, dels quals ens vam endur el record de la simpatia demostrada a dojo i les delicades atencions, i en aquell instant ens vam ben enllaçar tots amb *El cant dels adéus*.

La Federació de Corals organitzà a la tardor el 4t Catalunya Coral, al qual vam concórrer el 28 d'octubre en concert compartit a l'església de l'Esquirol (Santa Maria de Corcó, Osona), amb les corals Lorelei, del mateix poble, i Veus Amigues, de Barberà del Vallès. El nostre repertori va constar de cinc harmonitzacions tradicionals completades amb *Els Xiquets de Valls*. En l'aspecte lúdic vam aprofitar el desplaçament arribant-nos a visitar el Parador de Sau i Rupit, llocs amb encant especial per la seva proximitat al Collsacabra i al riu Ter.

El 26 de desembre tinguérem una actuació especial a Sant Joan, ja que amb obres clàssiques de tema nadalenc vam presentar l'estrena d'*Ave Maria*, de Gioachino Rossini, plena de contrastos melòdics, rítmics i expressius, amb el nervi característic del prolífic compositor d'òperes del *bel canto*, que va subratllar magistralment amb l'orgue Josep Mateu i ens va acompanyar igualment a *Va pensiero*, de Verdi; *Jesus bleibet*, de Bach, i *Magnificat*, de Pachelbel. Tot plegat es va repetir el 30 de desembre al Teatre del Cercle d'Amics d'Alcover.

Creada a Valls la Comissió Pro Monument al President Lluís Companys, el 20 de gener de 2002 les corals vallenques ens vam afegir a l'acte promotor al Centre Cultural, en el qual nosaltres vam cantar *Cançó de la barca* i *El cant del poble* i el conjunt dirigit per mi *Els segadors* en versió polifònica, el que igualment vaig dirigir en l'homofònica amb un grup menor de cantaires en la inauguració del monument el 5 de maig.

El 10 de febrer la Colla Vella dels Xiquets de Valls va celebrar la cloenda del seu bicentenari al Kursaal, a la qual vam concórrer les corals vallenques. Nosaltres hi vam cantar *Els Xiquets de Valls* i em va tocar dirigir tot el conjunt amb *El cant del poble*. Al final de les diverses actuacions del muntatge musicoteatral de la festa, totes les veus vam interpretar l'*Himne de la Colla Vella* junt amb l'Orquestra XVI-XXI de la Universitat Rovira i Virgili, sota la direcció d'Àlex Samsó.

El 28 d'abril vam organitzar al Centre Cultural la 7a Roda Coral de les Comarques Meridionals, i vam compartir la cantada amb les veus de quatre altres cors.

El 13 d'octubre vam assistir a la catedral de Tarragona a la commemoració dels 20 anys de retransmissió de la missa pel circuit català de TV-2, que congregà bona quantitat de les corals que hi havíem col·laborat.

Havent escaigut els 200 anys del traspàs del Príncep dels Poetes Catalans, mossèn Jacint Verdaguer i Santaló, el 10 de juny, l'Espinavessa es va adherir als actes recordatoris preparant un concert monogràfic d'obres d'ell musicades per diversos compositors, unes *a cappella* i altres amb suport organístic que efectuà Josep Mateu, intercalades amb la recitació de poemes verdaguerians per part de Roser César i Francesc Cucurull. Va ser un muntatge artístic ideat i dirigit per Pere Cano en què el jove actor Ricard Ferré personalitzà el poeta, i en férem dues representacions: el 18 de maig de 2003 a l'església romànica del Pla de Santa Maria i el 24 al Teatre Principal de Valls.

El 19 d'octubre vam desplaçar-nos a la Ciutat Comtal. Vam visitar el MNAC, on poguérem contemplar, entre d'altres, l'exposició dedicada al pintor Fortuny, i férem

un concert a l'església de Sant Pacià a Sant Andreu de Palomar, per iniciar l'intercanvi amb l'Orfeó La Lira d'aquest barri barceloní. Vam enllaçar l'acabament d'any i l'inici del nou amb el Concert de Nadal al Lledó i els recitals de costum a les residències, i, com a especial, el 4 de gener de 2004 al santuari de Montserrat de Montferri.

El 6 de juny vam intervenir a la IX Roda Coral que tingué lloc a l'Auditori de Vila-seca, on vam oferir entre altres obres els dos poemes de Gabriel Guasch dedicats a la Coral Espinavessa als quals jo havia posat música: *Com feia la cançó* i *No llegeixis record*.

Els representants de les corals vallenques havíem tingut un canvi d'impressions amb el rector de Sant Joan, mossèn Josep Bofarull, que ens suggerí la possibilitat de solemnitzar amb cants polifònics la missa dels dies patronals. Així fou com ens vam fer presents a la de la Candela, combinant les cançons litúrgiques amb les peces sacres del nostre repertori *a cappella*. Vam tornar-hi el 24 d'octubre per Santa Úrsula, en aquesta ocasió amb el reforç d'orgue de Josep Mateu. En anys anteriors ja havíem cantat en altres oficis allí mateix per iniciativa nostra.

El 19 de desembre al Teatre Principal vam presentar un concert commemoratiu dels nostres 30 anys cantant, amb una mostra diversa de repertori que tingué l'acompanyament del jove pianista Medir Bonachí en algunes obres, i anticipant-nos al Nadal ho vam finalitzar amb cants apropiats. Va ser un total de 25 cançons escollides d'entre les primicials i les habituals, que incloïa totes les temàtiques treballades, i lògicament es descartaven peces molt estimades per no excedir-nos en la proposta.

Roda Coral Comarques Meridionals. Auditori de Vila-seca. 6 de juny de 2004

L'inici del 2005 el dedicàrem a les acostumades visites a les residències i a un concert a fora de Valls, amb part de les obres del 30è aniversari. El 6 de novembre vam compartir concert al Principal amb l'Orfeó La Lira de Sant Andreu, per tancar l'intercanvi. El dia de Sant Esteve vam cantar el Concert de Nadal a l'església de Sant Antoni, adherint-nos a la ja dilatada reivindicació del Barri Antic de Valls, per oferir un repertori variat la segona part del qual dedicàrem a les cançons nadalenques, i el mateix vam repetir tot just començat el 2006 fora vila i a les residències.

Els *compassos d'una rapsòdia coral vallenca en trenta-tres moviments* indicats al capçal de la narració van rebre aquí el gest final de la meva batuta. Si bé es mira, el numeral comença el compte quan aquella colla de somniadors inquietos vàrem embrancar-nos en la peripècia d'implicar-nos vitalment en la imitació il·lusionada de les pràctiques corals dels nostres infants a què els dúiem com a complement formatiu, social i cultural. A mesura que biològicament engrandíem, ensems espiritualment i artísticament gaudíem amb els beneficis de la nostra entrega a l'ideal que ens inspirava l'afecció musical i creixíem en sensibilitat anímica. Es pot dir que “ens fèiem més persones” i aquestes virtuts accentuaven la nostra humanitat.

De totes les consecucions restants del periple de la Coral Espinavessa viscudes en primera persona juntament amb les ja descrites, crec interessant fer-ne uns resums estadístics totals com a coda de la *rapsòdia* i testimoni global per a la història de la cultura musical a Valls contemplada des de la perspectiva d'una clara vocació i ferma voluntarietat.

ACTUACIONS DE LA CORAL ESPINAVESSA

- 7 cantades per la Diada Nacional de Catalunya a Valls.
- 25 concerts de Nadal a Valls.
- 3 concerts per la festa major de Sant Joan.
- 2 concerts per la fira de Santa Úrsula.
- 5 concerts per la festa de Santa Cecília.
- 9 concerts per la festa de Sant Jordi.
- 2 concerts per les Festes Decennals de la Candela.
- 3 oficis de les Festes Decennals de la Candela.
- 3 oficis de Sant Joan i 2 oficis de Santa Úrsula.
- 6 misses del dia de la Candela, no Decennals.
- 6 misses del gall a Sant Joan.
- 16 trobades de corals vallenques.
- 20 casaments a Valls i 19 a fora.
- 22 concerts a Valls i 23 a fora conjunts amb altres corals.

COL·LABORACIONS AMB ENTITATS (UNA O MÉS VEGADES)

- AV Pisos de Cloïls, Casa Montserrat Cuadrada, Centre de Lectura, Colla Vella dels Xiquets de Valls, Col·legi Claret, Col·legi Lledó, Comissió de Festes de l'Ajuntament de Valls, Consell Comarcal de l'Alt Camp, Cooperativa Agrícola de Valls, Coral Infantil Cors Alegres, Correllengua, Escola Enxaneta, Exalumnes del Cor de Maria, Frater, Germans de la Creu Blanca, Gremi de Serrallers, Grup Trull, Institut de Batxillerat Narcís Oller, Institut Politècnic de Formació Professional, Institut d'Estudis Vallencs, Llar dels Jubilats, monges mínimes, Nits de Sant Roc, Òmnium Cultural, parròquia de Sant Joan, parròquia del Lledó, Pius Hospital, Pla d'acció cultural del personal de la Caixa de Pensions, Residència Alt Camp, Residència Santa Teresa, Societat Coral Aroma Vallenca, Taller Ginesta, Unió Anelles de la Flama.

ACTUACIONS A FORA DE VALLS (UNA O MÉS VEGADES)

- Aiguamúrcia, Alcover, Alió, Altafulla, Andorra la Vella, Benicarló, Benissanet, Blancafort, Bràfim, Cabra del Camp, Calella de la Costa, Cambrils, Capellades, Ciutat Badia, el Catllar, el Morell, el Pla de Manlleu, el Pla de Santa Maria, el Rourell, Gadesa, Gavà, la Bisbal del Penedès, la Canonja, la Masó, la Múnia, la Nou de Gaià, la Riba, la Riera de Gaià, la Selva del Camp, la Sénia, l'Espluga de Francolí, Llorenç del Penedès, Miramar, monestir de Montserrat, monestir de Poblet, monestir de Santes Creus, monestir de Vallbona de les Monges, Montbrió del Camp, Mont-roig del Camp, Nulles, Olesa de Montserrat, Passanant, Pica-moixons, Puigdelí, Reus (santuari de Misericòrdia, Teatre Bartrina), Saint-Cyr-sur-Loire (França), Sant Andreu de Palomar (Barcelona), Sant Cugat del Vallès, Sarral, Solivella, Tarragona (el Serrallo, catedral), Tarrés, Tivissa, Torredembarra, Torroja del Priorat, Tortosa, Ulldesona, Vallclara, Vallmoll, Vandellòs, Vilabella, Vilallonga, Vilanova i la Geltrú, Vilaplana, Vila-rodona, Vila-seca, Vilaverd, Vinaixa, Vinyols i els Arcs.
- Bescanó. 2n Catalunya Coral. 28-11-99.
- L'Esquirol (Santa Maria de Corcó). 4t Catalunya Coral. 28-10-02.
- TV-2 Sant Cugat. Missa en català. 6 vegades.
- 2 aplecs a Valls i 14 a fora, de les comarques meridionals.
- 2 rodes corals a Valls i 6 a fora, de les comarques meridionals.
- Aplec Homenatge a Joan Llongueres. 23-11-80. Palau de la Música Catalana de Barcelona.
- Aplec Homenatge a Enric Ribó. 9-1-83. Palau de la Música Catalana de Barcelona.
- Aplec del Centenari del Naixement d'Antoni Pérez Moya. 17-6-84. Monestir de Montserrat.

- Aplec General de les Terres de Lleida. 20-10-85. Pavelló Municipal d'Esports de Mollerussa.
- Aplec Catalunya Canta. 19-1-92. Palau d'Esports de Montjuïc de Barcelona.
- Aplec Homenatge a Oriol Martorell. 24-11-96. Palau d'Esports de Montjuïc de Barcelona.
- Aplec 150 Anys de Cant Coral a Catalunya. 9-4-00. Palau Sant Jordi de Barcelona.

ACTUACIONS MUSICALS A VALLS ORGANITZADES PER LA CORAL ESPINAVESSA

- Cobla San Jordi – Ciutat de Barcelona.
- Cor de Cambra del Palau de la Música Catalana.
- Cor Impromptus, del Baix Camp.
- Cor Mos Cantars, de Tarragona.
- Cor Orfeó Parroquial del Vendrell.
- Cor Sant Esteve, de Vila-seca.
- Coral Amics del Cant, de la Múnia.
- Coral Cantiga, de Barcelona.
- Coral del Conservatori de Música de Badalona.
- Coral de l'Escola de Música de Berga.
- Coral Enric Ribó, de Barcelona.
- Coral Floc, d'Alforja.
- Coral Laroc, de Vilafranca del Penedès.
- Coral L'Eixam, de Reus.
- Coral Nova Unió, de Vila-seca.
- Coral Noves Veus, de Capellades.
- Coral Pampalluga, de Tarragona.
- Coral Renaixença, de Sant Boi de Llobregat.
- Coral Sant Jordi, de Barcelona.
- Coral Santa Rosalia, de Torredembarra.
- Coral Verge del Camí, de Cambrils.
- Escola de Cant Gregorià, de Santes Creus.
- Escolania de Montserrat, Coral d'Antics Escolans i Orquestra de Cambra.
- Grup Instrumental de Música Renatus, del Baix Camp.
- Grup Vocal Cantare con la Gorgia, de Barcelona.
- Orfeó Gracienc, de Barcelona.

SORTIDES I VISITES CULTURALS

Com a important complement d'activitats socials a les musicals protagonitzades per l'entitat, s'esdevenien les que organitzaven els equips responsables, paral·leles a les tradicionals calçotades, castanyades i altres celebracions i que ens portaren a creuar moltes comarques i traspasar els límits propis del país.

- 1977. Alforja, Scala Dei, Siurana, Prades.
- 1978. Monestir de Montserrat.
- 1979. Riudecanyes, Escornalbou, l'Albiol.
- 1980. Banyoles, Girona, Besalú.
- 1981. Santuari del Miracle, Cardona, Solsona.
- 1982. Peníscola, Morella.
- 1983. Figueres, Vilabertran, Peralada, l'Estartit, illes Medes.
- 1984. Boí, Taüll, Viella, Esterri d'Àneu, Tremp, Balaguer.
- 1985. Blanes, Lloret de Mar, Hostalric, Riells del Montseny, Breda.
- 1986. Caldes de Montbui, Sant Miquel del Fai, Sant Quirze Safaja, Terrassa.
- 1987. Móra d'Ebre, Benissanet, Miravet, el Pinell de Brai, Horta de Sant Joan.
- 1988. Santa Coloma de Farners, Olot, Santuari del Far.
- 1989. Deltebre.
- 1990. Puigcerdà, Llívia, Montlluís, Font Romeu.
- 1991. Barcelona (Concert al Palau de la Música Catalana).
- 1991. Cotlliure, Elna, Perpinyà, Amèlia dels Banys, Arles, Prats de Molló, Molló, Camprodon.
- 1992. Vic, Moià, l'Estany, Calders.
- 1993. Monestir de Vallbona de les Monges, monestir de Poblet.
- 1994. Olite, Hondarribia, Biarritz, Sant Sebastià.
- 1995. Andorra la Vella.
- 1996. Banyoles, Porqueres, Santa Pau, la Fageda d'en Jordà.
- 1997. Berga, Santuari de Queralt, Castellar de n'Hug, fonts del Llobregat.
- 1998. Ribes de Freser, Santuari de Núria, Sant Joan de les Abadesses.
- 1999. Barcelona: Sagrada Família, Gran Teatre del Liceu, ajuntament, catedral.
- 1999. Jaca, Javier, Leyre, San Juan de la Peña.
- 2000. Barcelona (Auditori).
- 2000. Vall d'Uixó, Onda, Sant Carles de la Ràpita.
- 2001. Saint-Cyr-sur-Loire (França).
- 2002. Besalú, Espinavessa, Figueres.

- 2003. Llívia, Font Romeu, Montlluís, Alp, Tren Groc del Rosselló, Vilafranca de Conflent, Vernet dels Banys, Sant Miquel de Cuixà.
- 2004. Olius, la Llosa del Cavall, fonts del Cardener, Sant Llorenç de Morunys.
- 2005. Cardona, Solsona, mines de sal de Cardona.

Els naturals al·licients dels llocs visitats ens motivaren sempre a escampar espontàniament arreu la màgia de les cançons més estimades, era un costum connatural ben compartit amb bona sintonia entre nosaltres i amb tals indrets.

El nodrit repertori de l'Arxiu coralístic constava de les següents temàtiques, amb les obres senzilles dels inicis i les posteriors més elaborades a 4 veus mixtes en general.

- CÀNONS: 31, interpretats 14. Cal destacar:
 - *Fa la la*, de Jess Rowern, 1918, a 3 veus mixtes.
 - *Cantate Domino*, de Dietrich Buxtehude, segle XVII.
 - *Da pacem Domine*, de Melchior Franck, segle XVII.
 - *De la pau*, de Francis Terral, segle XX.
 - *Et incarnatus est*, de Joan Cererols, segle XVII.
 - *Laudemus Virginem*, Llibre Vermell de Montserrat, segle XIII.
 - *Oh dolces campanes*, popular holandès.
 - *Pujarem cap als cims*, de Santi Riera, n. 1935.
- NADALES d'autors catalans: 23, interpretades 20. Cal destacar:
 - *Au, companys*, de Jesús Capdevila Martí.
 - *Cançó del rossinyol*, de Jacint Verdaguer i Francesc Vila.
 - "E la don don", anònim del *Cançoner d'Upsala*, segle XVI.
 - *El rústec villancet*, de Josep Carner i Lluís Millet.
 - *Nadales*, de Jordi M. Bou i Sebastià Rué a 1, 2 i 3 veus amb orgue o piano i a 4 veus mixtes.
- NADALES catalanes harmonitzades: 25, interpretades 23. Cal destacar:
 - *Ball rodó*, de Frederic Mompou.
 - *El cant dels ocells*, de Pau Casals i Enric Ribó.
 - *El noi de la mare*, d'Ernest Cervera.
 - *Les bèsties al Naixement*, de Joaquim Homs, a 3 veus mixtes.
 - *Les dotze van tocant*, de Joaquim Homs, a 3 veus mixtes.
 - *Lo dimoni escuat*, de Josep Cumellas Ribó.
 - *Nadal*, de Baltasar Bibiloni.
 - *Nit de vetlla*, d'Ernest Cervera
- NADALES d'autors d'arreu: 22, interpretades 19. Cal destacar:
 - *Cançó de bressol*, de Johannes Brahms.
 - *Cantem alegres al Senyor*, de Johann Sebastian Bach.
 - *El violí de sant Francesc*, de Jacint Verdaguer i P. Donostia.

- *In dulci jubilo*, cantata de Dietrich Buxtehude, a 3 veus mixtes i instruments.
 - *En Natus est Emmanuel*, de Michael Praetorius.
 - *Gloria in excelsis Deo*, de Franz Möckl.
 - *Joia en el món*, de G. F. Händel.
 - *Nadal blanc*, d'Irving Berlin.
 - *Santa nit*, de Franz Xaver Gruber.
 - *Si el món és ple de gebre*, de Johann Sebastian Bach.
 - *Un roseret eixia*, de Michael Praetorius.
- NADALES d'arreu harmonitzades: 18, interpretades 17. Cal destacar:
- *Aclarida* (Sicília), d'Ignaz Heim.
 - *Coventry Carol* (Anglaterra), de Williams Martin.
 - *Ding dang dong* (Ucraïna), de Serge Yarrow.
 - *Els àngels de la glòria* (França), de Manuel Oltra.
 - *Oh arbre sant* (Alemanya), de Lluís Farreny.
 - *Set nadalenques populars* (diversos països), de Manuel Oltra, cor i piano.
 - *Un estel* (Provença), d'Ernest Cervera.
- COMPOSICIONS PROFANES d'autors catalans: 40, interpretades 30. Cal destacar:
- “Bella, de vós som amorós”, anònim del *Cançoner d'Upsala*, segle XVI.
 - *Cançó de la barca*, de Ventura Gasol i Josep Fontbernat.
 - *Cançó de l'instant*, de Miquel DescLOT i Josep Vila.
 - *Cançó del raier*, de Jacint Verdaguer i Josep Tàpies.
 - *El cant del poble*, de Josep Maria de Sagarra i Josep Anselm Clavé / Amadeu Vives, versió coral de Jesús Capdevila Martí.
 - *El cant de la senyera*, de Joan Maragall i Lluís Millet.
 - *El meu avi*, de Josep Lluís Ortega Monasterio, arranjament a 3 veus mixtes i piano de Francesc Vila.
 - *El rellotge de sol*, de Màrius Torres i Francesc Petit.
 - *Els Xiquets de Valls*, de Josep Anselm Clavé, arranjament a 4 veus mixtes de Marc Moncusí Solé.
 - *La balanguera*, de Joan Alcover i Amadeu Vives.
 - *La font del desmai*, de Jacint Verdaguer i Sebastià Rué.
 - *La primavera ve*, de Miquel Colom i Francesc Batle.
 - *L'emigrant*, de Jacint Verdaguer i Amadeu Vives.
 - *L'esbarzer*, de Jordi Domingo Mombiola.
 - *Madrigal* (cançó de Pere Serafí), de Cristòfol Taltabull.
 - *N'Eulàlia vol gonella*, de Mateu Fletxa el Vell.
 - “Si em llevi (Dindirindín)”, anònim del *Cançoner de Montecassino*, segle XVI.
 - *Una veu per al món* (Himne del II Congrés de la Llengua Catalana), de J.V. Foix i J. L. Moraleda.
 - *Visca en Serrallonga*, d'Enric Morera, a 4 veus mixtes i piano.

- COMPOSICIONS PROFANES d'autors d'arreu: 56, interpretades 46. Cal destacar:
 - *Amor que tens ma vida* (pavana), anònim, segle XVI.
 - *Audite, silete*, de Michael Praetorius.
 - *Ay, linda amiga*, anònim, segle XVI.
 - *Cant de joia*, de Ludwig van Beethoven.
 - *Cant de primavera*, de F. Mendelssohn.
 - *Canticorum júbilo*, de Georg Friedrich Haëndel.
 - *Cants i rialles*, de Robert L. de Pearsall.
 - *Comiat al bosc*, de Fèlix Mendelssohn.
 - *Déu lloat per la natura*, de Ludwig van Beethoven.
 - *El cucut*, de Laurenz Lemlin.
 - *Hi ha dos déus que fan fruir*, anònim francès, segle XVIII.
 - *La nit*, de Franz Schubert.
 - *Madrigals*, de diversos autors, segle XVI.
 - *Maria*, de Leonard Bernstein, a 4 veus mixtes i piano.
 - “*Marxa nupcial*” (de *Lohengrin*), de Richard Wagner, a 4 veus mixtes i piano.
 - *Molta de gent*, de Johann Kaspar Bachofen.
 - *Prado verde y florido*, de Francisco Guerrero.
 - *Pel maig que ve*, de Clement Jannequin.
 - *Quatre cançons gitanes*, de Johannes Brahms, a 4 veus mixtes i piano.
 - *Rosa de bardissa*, de H. Werner.
 - *Sei notturni*, de Wolfgang Amadeus Mozart, a 3 veus mixtes i conjunt instrumental.
 - *Tot baixant per la drecera*, de Friedrich Glück.
 - *Trist tinc el cor*, d'Orlando di Lassus.
 - “*Va, pensiero*” (de *Nabucco*), de Giuseppe Verdi, a 4 veus mixtes i piano.
- SARDANES: 13, interpretades 10. Cal destacar:
 - *Ciutat de Valls*, de Dolors Virgili i Joan Andreu.
 - *El cavaller enamorat*, de Joan Manén.
 - *La santa espina*, d'Àngel Guimerà i Enric Morera, a 5 veus mixtes i cobla.
 - *La sardana de les monges*, d'Àngel Guimerà i Enric Morera, a 6 veus mixtes.
 - *Les fulles seques*, d'Àngel Guimerà i Enric Morera, a 5 veus mixtes.
 - *La sardana, eterna*, de Francesc Blancher i Josep Viader.
 - *Marinada*, d'Antoni Pérez Moya, a 5 veus mixtes i cobla.
 - *Sant Joan*, de Trinitat Catasús i Josep Maria Ruera.
- CANÇONS POPULARS CATALANES harmonitzades: 31, interpretades 24. Cal destacar:
 - *Aquestes muntanyes*, de Rafael Ferrer.
 - *El rossinyol*, d'Antoni Pérez Moya.
 - *Els segadors*, de Josep Viader.
 - *Joan del riu*, de Manuel Oltra.

- *La dama de Mallorca*, de Baltasar Bibiloni.
 - *La filadora*, d'Alain Langrée.
 - *La filla del marxant*, de Manuel Oltra.
 - *L'Ave Maria*, de Manuel Oltra.
 - *L'hereu Riera*, de Josep Cumellas Ribó, a 5 veus mixtes.
 - *Muntanyes del Canigó*, de Nadal Puig.
 - *Muntanyes regalades*, de Josep Sancho Marraco, a 6 veus mixtes.
 - *Sota de l'om*, d'Enric Morera, a 6 veus mixtes.
 - *Suite de cinc cançons populars catalanes*, de Josep Prenafeta, cor i cobla.
 - *Ton pare no té nas*, de Baltasar Bibiloni.
- CANÇONS POPULARS D'ARREU harmonitzades: 47, interpretades 40. Cal destacar:
- *Bufa, bon vent de migjorn* (Anglaterra), de Donald Hughes.
 - *Cançó del capvespre* (Hongria), de Zoltán Kodály.
 - *Cap on vas, oh pescador* (Hongria), de Lajos Bárdos.
 - *El moliner del Freser* (Anglaterra), de Manuel Oltra.
 - *És l'hora dels adéus* (Escòcia), de Lluís Farreny.
 - *Jeiki, jeiki, etchenkuak* (País Basc), de P. Donostia.
 - *Kad si bila mala Mare* (Costa Dàlmata), de Franz Möckl.
 - *Nit de Sant Joan* (Suïssa), de Joan Maragall, Antoni Batlle i Ignaz Heim.
 - *O, ma bella aurora* (Anglaterra), de César Geoffray.
 - *Oh Sari Marès* (Holanda), de César Geoffray.
 - *O voso galo, comadre* (Galícia), de M. Groba.
 - *Pokare, kare* (Nova Zelanda), de Douglas Mews.
 - *Vine i no tardis* (Eslovàquia), d'Heinz Lau.
 - *Gronxa'm, estel daurat* (espiritual negre), de Josly.
 - *Tu que has vingut de l'alta collada* (Hongria), de Lajos Bárdos.
 - *Trai-Trai* (Portugal), de M. Faria.
- OBRES SACRES d'autors catalans: 70, interpretades 60. Cal destacar:
- *Càntic de Maria*, de Jordi Maria Bou, harmonitzat per Agustí Cohí Grau.
 - *Emperadriu de la Ciutat Joiosa*, Anònim del Llibre Vermell de
 - *Montserrat*, segle XIV, a 2 veus mixtes.
 - *Flors del Calvari*, de Jacint Verdaguer i Miquel Querol.
 - *Glòria*, de Miquel Barbarà, a 4 veus mixtes i orgue.
 - *Goigs de la Mare de Déu de la Candela*, de Josep Oliver i Antoni Tomàs Homs, a 3 veus mixtes i orgue.
 - *Mariam Matrem Virginem*, anònim. Llibre Vermell de Montserrat, segle XIV.
 - *Missa de la Mare de Déu*, de Josep Ruaix i Valentí Miseracs, a 4 veus mixtes i orgue.
 - *O vos omnes*, d'Antoni Soler.
 - *Pange lingua*, de Joan Crisòstom Ripollès, a 4 veus mixtes i orgue.
 - *Regina cæli*, de Joan Cererols, a doble cor de 8 veus mixtes i continu.

- *Salve Maria*, de Lluís Millet, a una veu i orgue.
 - *Salve Regina (in caelo assumpta)*, d'Antoni Pérez Moya, a 6 veus mixtes i orgue.
 - *Santa Maria* (cantiga núm. 100 d'Alfons X el Savi), de Frederic Mompou.
 - *Virolai a la Mare de Déu de la Candela*, de Josep Massons Andreu i Francesc de P. Baldelló, a una veu i orgue.
- OBRES SACRES d'autors d'arreu: 44, interpretades 40. Cal destacar:
- *Alma redemptoris mater*, de G. P. de Palestrina.
 - “Alta reina soberana”, anònim del *Cançoner d'Upsala*, segle XVI.
 - *Ave Maria*, de Jakob Arcadelt.
 - *Ave Maria*, de Gioachino Rossini, a 4 veus mixtes i piano.
 - *Ave Maria*, de Tomás Luis de Victoria.
 - *Ave verum corpus*, de Wolfgang Amadeus Mozart, a 4 veus mixtes i orgue.
 - *Deutsche messe D-872*, de Franz Schubert, a 4 veus mixtes i orgue.
 - *Exultate justi*, de Ludovico Grossi da Viadana.
 - *Jesus bleibet*, de Johann Sebastian Bach, a 4 veus mixtes i orgue.
 - *Jesús és mon fidel pastor*, de Johann Sebastian Bach.
 - *Glòria a vós, oh Crist Senyor*, de Claude Goudimel.
 - *In te, Domine, speravi*, de Josquin des Prés.
 - *Locus iste*, d'Anton Bruckner.
 - *Magnificat*, de Johann Pachelbel, a 4 veus mixtes i orgue.
 - *Pare nostre*, de Nikolai Rimski-Kórsakov, adaptació de Gregori Estrada.
 - *Stabat mater dolorosa*, de Zoltán Kodály.
 - *Vós sou, Senyor, ma fortalesa*, de Johann Sebastian Bach.

Tot aquest repertori ens permetia combinacions segons el caràcter i el lloc de les nostres actuacions, i també segons la disponibilitat de cantaires en cada ocasió.

La recopilació de les dades estadístiques, juntament amb el detall de les principals consecucions dins la història de la Coral Espinavessa, provinents d'apunts personals, programes, fotografies i reculls de premsa, testimonia la densa i vasta trajectòria de l'entitat a la qual em vaig lliurar amb plena vocació i convicció. La coincidència il·lusionada en els objectius amb altres persones responsables va omplir una part important de les nostres vides, que ens va portar a assaborir moments gloriosos i comunicar a tothom els profunds sentiments de joia i de bellesa que ens aportava la pràctica del nostre art, del qual són mostra les gravacions en diferents suports que es van poder realitzar en algunes de les actuacions interpretant les memorables lletres i músiques inspirades als seus autors per les Muses de l'Olimp.

D'aquelles vivències a les quals em vaig abocar amb la màxima il·lusió, continu perfeccionament, generosa entrega i desinterès material, qualitats que em foren prou reconegudes i recompensades pels coralistes a bastament, en va néixer una sincera confiança i respecte amb persones que han volgut distingir-me amb

Les Veus del Cor. 2012

la veritable estimació. Elles em van animar a escriure els records expressats en aquesta *rapsòdia* que m'han reviscolat les agradoses experiències compartides, i elles em van incitar a confegir uns nous versos damunt la música d'un dels cants més coneguts d'un important autor barroc que els vaig dedicar amb agraït afecte, ja que per a mi sempre seran les Veus del Cor.

CANT JUBILÓS

Cantem la joia de l'amor i l'amistat,
la bellesa, l'harmonia, la felicitat.
Amb les veus ben afinades que surten del cor
portarem arreu la crida de la bona sort.
Cantem la joia de l'amor i l'amistat,
la bellesa, l'harmonia, la felicitat.
Quan els esperits s'inflamen amb una cançó
el missatge que encomanen és meravellós.
Cantem la joia de l'amor i l'amistat,
la bellesa, l'harmonia, la felicitat.

Valls, 22 de novembre de 2015
Diada de Santa Cecília, patrona de la música